

blag
L
mert ez
kladós!
nagyváradi
szigoruan
erint.
ENZ Cluj
1-18.

Szerkesztőség, kiadó-
hivatal és nyomda
Cluj-Kolozsvár, St. Baron
L. Pop (Brassai-utca) 10
Telefon:
Szerk. és kiadóhivatal
977, 228 és 1047
Zs. N. Sz. — — —
Kéziratok kizárólag
szerkesztőséghez cím-
zendők. Kéziratokat nem
adunk vissza

KELET

POLITIKAI NAPILAP

ELŐFIZETÉSI ÁRAK
Romániában

Egész évre — — 850
Félévre — — 460
Negyedévre — — 240
Egy hónapra — — 85
Egy szám ára pályaudva-
ron és vidéken is lej 4
Bukarestben — — 5

Csehszlovákiában

Egy hónapra — ck 35—
Egyszám ára — ck 1:00

1926 január 18 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * IX. évfolyam * 13 szám

5686. Söbát 3

Vázsonyi nyomozást kezd a frankhamisításban és az ellenzék élén a kormány ellen fordul

Nem hisz Bethlen megtorló kijelentéseiben. A kormányelnök szerint bünvádi eljárás indult Eckhardt és Ulain ellen. Hágából egy gőzöst jeleztek Batáviának, amelyről hamis frankokat akarnak Holland-Indiába csempészni

(Budapest, január 16. Az Uj Kelet tudósító-jától.) Az ellenzéki pártok képviselői péntek este dr. Vázsonyi Vilmos lakásán összejövetelt tartottak, amelyen éles felszólalások hangzottak el. A felszólalók támadták a fajvédő sajtó a legutóbb megjelent cikkei miatt. Ismételtén rámutattak arra, hogy a kormány nem akadályozza meg a „Szózat” című lapban napvilágot látó cikkek megjelenését, amelyek, szerintük, büntett feldicsorésést képeznek, ellenben a „Világ”-ot betiltották és a liberális sajtót ezáltal csendes cenzura alá helyezték.

A felszólalók szerint a kormány és a fajvédők között teljes megegyezés jött létre. Éppen ez okból az ellenzék bizalmatlan a miniszterelnök személye iránt. Követeli a frankhamisítás politikai hátterének kiderítését. Erre azonban a jelenlegi kormányt alkalmatlannak tekintik.

Az ellenzéki pártok értekezletéről, amely este fél tízig tartott, a következő hivatalos közlést adták ki:

„A polgári demokratikus ellenzéki pártok képviselői pénteken este értekezletre gyűltek

össze Vázsonyi Vilmosnál, ahol a szociáldemokrata párt képviselője is megjelent. Az értekezleten Boros János, Dródy György, Fábrián Béla, Hegyemegi Kis Pál, Horváth Zoltán, Létyai Ernő, Nagy Vince, Pakots József, Propper Sándor, Reinprecht Antal, Ruppert Rezső, Szakáts Andor és Vázsonyi Vilmos vettek részt. Az értekezlet tárgya a frankhamisítási ügy és annak politikai fejleményei voltak. Felolvasták az értekezleten a fajvédő sajtó legutóbbi cikkeit, amelyek Bethlen István miniszterelnököt megsértik és dicsőítik, valamint felolvasták a fajvédő lapok legutóbbi számainak ama közleményeit, amelyek a frankhamisítást dicsérik és amelyek „Elég volt!” címmel erősen követelik a további nyomozás beszüntetését. Ezek alapján a jelen voltak egyértelműen megállapították, hogy a kormány a fajvédő sajtót nem akadályozta meg abban, hogy büntetést dicsérjen fel, nem akadályozta meg abban, hogy atrocitások megismétlésével fenyegetsen, ellenben a fajvédő sajtó unszolására nyolc napra betiltotta a „Világ”-ot, hogy ilyen módon sikeres, csendes cenzura alá helyezze a szabadelvű sajtót.”

Vázsonyi nem hisz a kormánynak

Vázsonyi Vilmos az értekezlet után a következőket mondotta az „Ujság” munkatársának: — A nyomozás legfelsőbb irányítása a kormány feladata. A kormány hangos ígéretekkel helyezte kilátásba, hogy a közvéleménynek ezt a kívánságát magáévá teszi és hogy energikusan követeli a nyomozás pártatlan és kiméletlen folytatását. Kérem kimondom: nem hiszek a kormánynak. Minden gyarumát leplezetés nélkül elő fogom adni a parlamentben. Már előre látom a kormány választát. További erőes nyomozást ígér, biztosítja az aggódókat, hogy eddig is minden rendjén folyt. Ennek a válasznak éppen úgy nem hiszek, mint az eddigi ígéreteknek. Bizalmatlan vagyok a kormánnyal szemben, mert a fajvédők bizznak benne. Nem hiszek a kormánynak, mert a fajvédők bizznak benne.

Bünvádi eljárás Eckhardt és Ulain ellen

Helyes helyen az ellenzék kommunikációjára és Vázsonyi nyilatkozatára a következő választ adták:

— Az értekezletéről megjelent közlés szerint az ellenzék feltevéseit arra alapítja, hogy egyrészt rámutat arra, hogy a kormány a „Világ” című lapot nyolc napra betiltotta, ellenben a „Szózat” ama cikkeit, általában szokot a fajvédő megnyilatkozásokat, amelyek a frankhamisítást dicsérik, megtorlatlanul hagyták. Tény ezzel szemben az, hogy úgy Ulain Ferenc, mint Eckhardt Tibor nemzetgyűlési képviselők ellen a bünvádi eljárás folyamatba tétetett. Hasonlóképpen megindult az eljárás a „Szózat” ama közleményei ellen is, amelyek az illetékes hatóság szerint kimerítik a büntett feldicsorésének tényálladékat.

Vázsonyi adatokat ad a nyomozáshoz

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az ellenzéki pártok péntek esti állásfoglalásával szemben illetékes helyen szükségesnek tartják kijelenteni a következőket:

— Teljesen erőszakolt, a jóhiszeműség látogatát is nélkülöző beállítás, mintha a kormány és a fajvédők között bármilyen megegyezés volna. Ez közönséges rágalm, amelyért a kormány a bíróság előtt vonja felelőségre azokat, akik a rágalmat terjesztik. Szükségesnek tartja a hivatalos nyilatkozat megemliteni, hogy Vázsonyi tegnapelőtt felkereste hivatalában Bethlen miniszterelnököt, akivel hosszasan tár-

gyalt. A tárgyalás eredményeképpen új nyomozási eljárás indult meg a Vázsonyi által rendelkezésre bocsátott adatok alapján. Az ellenzék által hozott határozat hangjából arra lehet következtetni, hogy itt már nem az igazság kiderítése a főszempont, hanem politikai célok és érdekek vonulnak előtérbe, amelyeknek érvényesítésére bizonyos urak — úgy látszik — elérkezettnek látják a pillanatot.

A további nyilatkozatban a kormány az ellenzékkel azzal vádolja, hogy fel akarja borítani a rendet, amelyet olyan nehezen sikerült megőrizni.

Végző stádiumban a nyomozás

Péntek délután egymásután érkeztek a miniszterelnöki palotába Pesthy Pál igazságügyminiszter, Klebelsberg közoktatásügyi miniszter, Algya Pap Sándor tábornok, József főherceg volt adjutánsa és azonnal tanácskozára vonultak vissza a miniszterelnökkel.

A magyar miniszterelnökségi sajtóosztály a tanácskozásról a következő információt adta ki a helyzetről:

— A nyomozás végző stádiumba jutott. Közvetlenül a büntügy befejezése előtt állunk. Illetékes tényezők remélik, hogy néhány napon belül az ügy érdemileg ki lesz bogyva. Minden jel arra mutat, hogy az ügyészégi nyomozás után a bűnösök ellen az ügyészesség közvetlen vádiratot ad be. Hogy az ügy mielőbb főtárgyalásra kerülhessen, a vizsgálati indítványt melőzni fogják.

(Folytatása az 5.-ik oldalon.)

A körnek fel kell pattannia

A magyar kormány ebben a pillanatban nem tudja, mit csináljon. Mondja-e azt, hogy a frankhamisítók valóban hazafias céllal követték el tettüket, — ezzel magára vállalja egy közönséges büntény ódiáját. Mondja-e azt, hogy ez egy közönséges büntény volt, — akkor viszont, már csak az igazságszolgáltatás elemi paragrafusai szerint is, az utolsó pontig végig kellene vezetni a nyomozást és olyan személyeket kellene letartóztatni, akikről mindmáig azt a látszatot engedte fentartani, hogy azok hazafiak. Ha pedig hazafiakat letartóztat, — maga ellen ingerli a magyar néptömegeit, amelyekkel hét év óta elhitetni hagyta, hogy amit ezek a gyanúsítottak tesznek, az az ország érdekében van és hogy az természetes és méltó felbuzdulása annak az útésnek, amely a nemzetet a trianoni békeszerződéssel érte. Engedje tehát futni ezeket az embereket? Ezzel mindenekelőtt szabad teret engedne mindenféle fajta bűn portyázásának, mihelyt arra csak egy kicsit is rá lehet fogni, hogy az valami magasabbrendű cél érdekében történt. De nem lehet ezt már azért sem megcsinálni, mert az ügyben érdekelve van egy nagyhatalom, amely határozottan súlyt helyez nemcsak az összes bűnösök kinyomozására, hanem arra is, hogy az a mentalitás, amelyből ez a botrány kihajthatott, örökre eltűnjék és ezáltal a hasonló esetek megismétlődése egyszersmindenkorra lehetetlenné váljanak.

A magyar kormány önmaga körül fut, amikor a frankhamisítás ügyében eljár. Pályája egy olyan zárt kör, amelyből nincsen kiút, mert ebbe az észbontó szédületbe önmagát hajszolta bele. És ebben az örületes keringésben minden elhomályosult a szeme előtt, minden fogalom elsötéült, minden gondolat megzavarodott és elvesztette tisztánlátását. Már nem tudja, hogy mit hogyan értékeljen, minek mennyi jelentőséget tulajdonítson, kit vegyen észre, kit nem, kit emeljen magasra és kit ejtsen el — mit csináljon. A kormány összes karjaival a levegőben kalimpál, az egyik pillanatban öntudatlanul ellök magától valakit, a másikban ugyanazt visszarántja, a teljes eszméletlenség perceiben pedig a nyüzsgő magyar politikai mezőnyről olyanok kapnak karjai után, olyanok csimpaszkodnak beléje, akiket az értelem világosabb óráiban lefricskázna magáról, mint egy férget. Ki fog megragadni ennek az ájult testnek a husában, ki fogja beleverni a szigonyát és ki fog uralkodni fölötté — most még nem lehet tudni. Az bizonyos, hogy a kormánynak ez az önmaga körül való futása, ez az önmaga körül való keringése nem tarthat soká. A körnek ki kell pattannia valahol és el kell érkezni az egyik, vagy a másik végletre. Az eszméletlen emberben is van ösztön. Ha a megzavart magyar kormánynak helyes az ösztöne, ebben a szédültségében is meg fogja érezni, hogy kik érnek forró ujjaihoz és kiknek az érintése hűsítő. Ha helyes az ösztöne, akkor Rassait, Vázsonyit, Dródit fogja magához huzni és velük fogja céltalan futamát megállíttatni. De ha ösztöne megbomlott, ha tapintóérzékét és tájékozóképességét elvesztette, akkor lehet, hogy Gömbös, Ulain és Eckhardt fognak csáppjaikkal megragadni a bőrén.

Csak attól őrizze a magyarságot a végzete hogy az önmaga körül keringő kormány, mielőtt még jobbra, vagy balra választott volna, önmagába essen össze. Ha Bethlen nem tud ura maradni a helyzetnek, ha nem tanusit kellő erélyt a frankhamisítókkal szemben, ha helyét könnyelműen átadja vagy éppen elengedi magát távollíttatni, egy olyan általános zavar, egy olyan

katasztrófális feifordulás következhet be, ami esetleg még a trianoni szerződésnél is súlyosabb megröbáltatást vonhat maga után.

Kívánjuk Bethlennek, hogy találja meg az

egyensúlyát, nyerve vissza látó- és tapintóképességét és ép ésszel, kinyílt szemekkel válassza ki magának azokat, akiket hazája érdekében a legjobbaknak tart.

Álhir négy nagyváradai banktisztviselő letartóztatásáról

Egy csempészési ügy epilógusa

(Oradea-Mare-Nagyvárad, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap egyes kolozsvári lapok egy nagyváradai bankcsalással kapcsolatosan azt a hírt közölték, hogy Nagyváradon a rendőrség néhány banktisztviselőt, még pedig dr. Alpár Ferencet, Erdélyi Sándort, Kornfeld Zsigmondot és egy Ilyés nevű volt banktisztviselőt őrizetbe vett. A rendőrség büntügyi osztálya ezzel szemben kijelenti, hogy ez a megállapítás homlokegyenest ellenkezik a tényekkel. A valóság az, hogy a nyomozás érdekében több kihallgatás történt, azonban senkit nem tartóztattak le.

Megírta az Uj Kelet azt is, hogy egy nagyváradai cég címére egy nagy bécsi cég kötött-szövöttáru helyett hat láda követ küldött. Először ugylátszott, hogy a váradai cégnek az Alpernländische Tuchfabrik egyéni akciójával van dolga és azzal, hogy dr. Alpár Ferenc Bécsben büntvádi feljelentést is tett a cég ellen, az ügy meg is szűnt.

Hamis váltók, hamis garancialevelek

Mikor ez az ügy kipattant, ugyancsak az a vád merült fel egy Szende Károly nevű ismert csempész ellen, — aki a kolozsvári Au Bon Gout céget is megkárosította, — hogy egyik nagyváradai bank kárára egy 940 dollárról szóló betétkönyvet hamisított, azonkívül egy bank garancialevelet és hamis váltók egész sorát hozta forgalomba. Szende Károlyt Bécsben letartóztatta a rendőrség, az ügynek azonban Nagyváradon is folytatása van, miután Szende Károly az egyik váltóra egy nagyváradai kereskedő, dr. Alpár Ferenc nevét is ráhamisította. Szende Károly nem elégedett meg ezzel, hanem a bécsi Bing József és Társa cégnél nagyszegű árut kötött le, melyet azonban a bécsi cég nem volt hajlandó, csak megfelelő garancia ellenében kiadni. Szende akkor visszajött Bécsből Nagyváradra és mikor újra visszatért Bécsbe, zsebében volt a több mint hétszáz ezer lej értékű bankkönyv és hamis garancialevél. Ezek-

kel a hamisított okmányokkal fedezte le az árut. A bécsi cégek nem tudták ellenőrizni a bank-iratok valódiságát és ezért adtak korlátlanul hitelt Szendének. Gyanujuk azonban mégis lehetett, mert tegnapelőtt Nagyváradra érkezett a Bing József-cégnek egy levele dr. Rosenbergnagyváradai ügyvédhez, mint az intézet nagyváradai jogtanácsosához, amelyben azt kérték, győződjék meg a bank-betétek valódiságáról. A bank kijelentette, hogy ilyen 940 dolláros betét a bankban nem volt elhelyezve és ha erről mégis betétkönyvet állítottak ki, akkor ez hamis.

Újabb feljelentés Szende ellen

A nagyváradai államrendőrséghez egy másik feljelentés is érkezett. Neuwirth István, az osztrák-magyar bank volt tisztviselője, — akit Szende bűnös manipulációkkal megkárosított, — tette a feljelentést. Mikor Neuwirth panasza a rendőrség megkezdte a vizsgálatot, akkor tünt ki, hogy többeknek tisztázatlan, de feltétlenül gyanus szerepük van az ügyben. Neuwirth István ma délután ezt a feljelentést visszavonta. Csütörtök este dr. Reu Iliás prefektus és Ghisoiu inspektor kezdték meg a vizsgálatot és még az éjszaka folyamán több előállítás történt. Előállították Kornfeld Miksát, a pályaudvari pénzbeviteli tisztviselőjét, Erdélyi Sándort, dr. Alpár Ferencet és Ilyés Bélát. A kihallgatást egész éjszaka folytatták és pénteken egész nap is, a nyomozás érdekében azonban még nem adtak ki jelentést a kihallgatások eredményéről. Letartóztatás azonban nem történt.

A károsult nagyváradai cégek hallgatnak

Érdekes, hogy eddig a nagyváradai cégek közül több károsult még nem tett feljelentést ebben az ügyben, holott egész bizonyos, hogy több áldozata van Szende nagyváradai manipulációinak. A vizsgálatot kiterjesztették egy bizonyos lejcsempészére is, mely szerint több, a vizsgálat alatt kihallgatott egyén Szende Ká-

rollyal együtt lej-bankjegyeket csempészett volna ki Csehszlovákián át Bécsbe. Erről azonban még nem adott ki bővebb részleteket a rendőrség. Nem valószínű, hogy akkor, midőn idegen valutáról szóló csekket ki lehet vinni az országból, akkor próbálják a veszélyes lej-bankjegyek csempészését megakadályozni. A vizsgálatot ebben az ügyben még nem fejezték be és Nagyvárad egész közönsége izgatottan várja a további fejleményeket.

Hatalmas diáktüntetés Bukarestben Gala Galaction egyetemi tanársága ellen.

Bukarestből jelentik: A fővárosi egyetem tanácsa tegnap délutáni üléséről a következőket jelentik: Az egyetem tanácsa tegnap összeült, hogy a megüresedett tanszékekre a jelöléseket megejtse. Gala Galaction, a nyíltan zsidóbarát nagyképzettségű lelkes, az „Ádverul Literar“ szerkesztője is az egyik teológiai tanszékre pályázók között volt, aki ellen azonban a diákság erőlyesen állást foglalt. A tanács ülése alatt hatalmas tüntetéseket rendeztek a diákok, követelve a Galaction pályázatának elutasítását. A tüntetések már-már elfajultak, amikor a tanács kénytelen volt egy század katonasággal telefonozni, hogy a rend fenntartását helyreállítsák. A csandörök 20 diákot letartóztattak és a rendőrségre kísérték, ahol jegyzőkönyvet vettek fel és aztán valamennyiüket szabadlábra helyezték. Az egyetemi tanács Galaction kinevezése ellen foglalt állást.

— Blaha Lujza utolsó órái. Budapestről jelentik: Blaha Lujza ma egész nap öntudatlan állapotban feküdt. A hallása sem működik, úgy, hogy éber állapotában is csak igen hangos megszólításra reagál. Ha poharat tartanak a szájához, görcsösen összeszorítja az ajkait. Mindazonáltal sikerült ma egy kevés tejet itatni vele. A hajnali órákban néhány másodpernyi öntudatlan ébrenlét után ismét ájultságba esett. Állapota változatlanul aggasztó.

Nagy harisnyavásár

mélyen leszállított árukkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
Flóhr harisnya minden színben..... Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna-muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATT -- Főtér 13. szám

Divatkeztükben és kötöttáruknban óriási választék.

A fűrthi messiás

— Regény —

Irtta Jacob Wassermann

Zacharias Naar hosszú léptekkel ment keresztül a helység sötét utcáin a zsidók temploma felé. Ott még tartott az istentisztelet, mert épen az engesztelőnap előestéje volt. Nemsokára már ottan állott észrevétlenül az imákat mormoló tömegében, talisza a vállán és izzó szemmel meredt a szentláda felé. A templom falai között nem uralkodott békés ünnepi hangulat. Olyan volt az, mintha mindenki külön magáért kívánna szolgálni az istennek és olykor valami határozatlan lármá keletkezett, amelyből egy-egy kiáltó vagy lihegő hang emelkedett ki. Fojtó barlangszag töltötte meg az istenházat. A levegő terhes volt régi bőrök, ócska ruhák, füst és rothadó fa szagával. Gyermek állottak össze-vissza és bárgyu áhitattal meredtek fakult levelű könyvekbe. Az egész terem olyanak látszott, mint valami földalatti búvóhely, amely összeesküvők részére készült vagy valami vezeklőhely aszkéták számára. Életörömmel, istenérző örömmel nyoma sem volt itten. A gyertyák füstölögtek és aki a szabad levegőről lépett be, úgy érezte, hogy valami füledten füstös szakadékba sülyedt.

Elhangzott az utolsó kaddis és mindannyian távozásra készülődtek. Ekkor Zacharias Naar a szentláda elé lépett és fölemelte a karját. Jel volt ez, hogy beszélni óhaj. Csönd lett és minden szem az idegen felé fordult. Ő pedig beszélni kezdett — nem hangosan és mintha csak inkább saját magának. Először csak hevenyen odadobott szavakban beszélt a zsidó nép számára alacsony sorsáról. Az elnyomottságról, amelyet szenvedett és szétszórtatásáról a

világ minden táján. Akkor aztán, amikor már biztos volt benne, hogy mindannyian figyelve hallgatják szavát, a hangja erősebb lett, elvezítette jelentéktelen színet és a szeme villámokat szórt. Pörbe idézte a zsidók öreg istenét, aki ígéretet ígérethez halmozott és ráöntötte a szegénységet az ő kiválasztott népére és a megkísértések gyötrelmeit, gonoszabbakat, mint az egyiptomi csapások idején. Sír csönd lett. Olyan volt az, mintha a falak is figyeltek volna és mohón itták volna magukba a szavakat. A szónok folytatta:

— Az Ur haragja fellobbant az ő népe ellen és kinyújtja az ő karját és megveri őt úgy, hogy megreszketnek a hegyek és tetemeik úgy hevernek az utcákon, mint a szemét. Vagy nem vádoltak-e meg bennünket: hogy megmérgezzük a kutaikat? Nem mérszárólták-e le testvérainkat ezerszámra? Nem üvöltötték-e, hogy a gyermekeik vérért vesszük áldozatul a peszach-ünnepünkön? Hogy véruket vesszük, mert vajudó asszonyainknál használjuk. Nem kergették-e ki bennünket a városainkból és nem gyújtották-e föl házaikat? Es nem rabolták-e el minden birtokunkat? Nem vagyunk-e kénytelenek minden törvény védelme nélkül tovább vándorolni és sokan nem találunk nyugovóhelyet, mint Kain, aki testvérét ölte meg? Nem törtek-e kerébe minket és adtak a hóhérok prédájául, mint a beteg barmokat? Nem égették-e meg a gyermekeinket, nem gyalázták-e meg asszonyainkat és amikor kitört a pestis, nem pusztították-e közöttünk gonoszabbul, mint a pestis? Es az Ur haragja mindezeken után sem pővozott felőlünk. Amde most zászlót emel a pogány népnek a távolban, fityül neki a földnek végéről és ime, gyorsan, röpülve érkezik. Nincs bágyadt és

nincs tántorgó közötté, nem adja magát a szendérgésnek és nem ejti őt meg az álom, nem is pattan az ő derekának öve és nem szakad sarujának szija. Főlelmetesek az ő lovainak patkói, mint a tüzkő, a kerekéi olyanok, mint a vihar. Ordít, mint a nőstény oroszlán és üvölt, mint a párdacok kölyke, kurrog, megragadja a zsákmányt, tovaszánguld vele és senki se tudja megmenteni.

Es menydörög majd Juda fölött mint a tengernek dörgése és ha a föld felé tekint, ime, főlelmetes sötétség és a fényesség elhomályosul a menyboltozatán. Közlebb ti pogányok, hogy halljátok és ti nemzettek figyelmezzetek! Hallja azt a föld és mindaz, ami betölti őt, a világmindenség és mindaz, ami sarjadzik belőle. Mivelhogy haragja van az Urnak minden pogányokra, szánta őket az ölére és elhullottjaik széjjelszóratnak és tetemeik — fölszálljon az ő büztük és a hegyek elmálljanak az ő vérükben. Szétporlódnak a csillagok és mint egy pergamentlap, ugy csavartassék össze az ég. De a mi mezőnk vidám leány, ujjongjon a mi pusztánk és viruljon mint a nárciszok. Viruljon, igen, hogy viruljon és kacagjon, kacagjon és ujjongjon! A Libanon fenséges szépsége hull rá és pompája a Karmelnek. Ontsetek erőt a zsidóbadt tergekbe és keményítsétek meg a rogyant terdekét! Mondjátok a bánkódó szívűeknek: legyetek erősek! Főlpattannak a vakok szemei és a süketek füle megnyílik! Akkor aztán ugy szókdél a béna, mint a gimvad és ujjong a némának nyelve. Mert lássátok, egy férfi támadt a kisázsiai Szmirnában, ő az igaz Messiás és közel a mennyek országa! Igen, látom hogy villog a szemetek és a kezetek megvonaglik!

Folytatása következik.

A szerelmes próbababa

Jon Minulescu háromfelvonásos színművének bemutatója a kolozsvári Magyar Színházban

Ezúttal felre kell tennünk minden regádot, amelyet a kisebbségi sajtó a többségi sajtó irodalmi munkásaival szemben érvényesített egy-egy román darab bemutatója alkalmával, amikor is rendszerint fölösleges szuprativuszokba tévedt a díszlet terén. *Jon Minulescunak* nincs erre semmi szüksége, mert tegnap este bemutatott színdarabja annyira érték, annyira európai értelemben vett művészi alkotás, hogy megéri éleslátó, fölösleges nemzeti szempontokat felvetni, fölösleges a hivatalos román személyiségnek kijáró előzékenységet tanúsítani. Erre csak szoktak lehet szükségük, akik legfőbb értékeikül faji hovátartozásukat igyekeznek kihangsúlyozni, mintegy ezzel akarva elakartatni azokat a fogyatékségeket, amelyek műveikben jelen vannak.

A tegnap este bemutatott „Szerelmes próbababa” szellemes, finom fordulataival, éles megfigyeléssel erős realizmusa ellenére is, szimbolikus magasságokra lendülő alkotás, amely pompás tükörképe annak a bukaresti társadalmi életnek, mely könnyelműségéből, öltözködéséből, intrikából, érzékiségéből és minden gonoszágán diadalmaszkodó életéről terődik össze.

Maga a szerző is Románia társadalmi kirakatának nevezi színművét s ennek megfelelően már a művészi felállításban is érvényesíti szimbolizmusát. Minden felvonás előtt a színt üzeti redőny rejti el, melyet a játék kezdetével felhúznak. Már ez a függöny is szimbólum: annak az üzeti szellemnek szimbóluma, mely Bukarest társadalmi életét, kezdve a politikától a nagyuri budoárokig mozgatja s mely lendületeinek erejével felőrli mindent: tehetséget, érzékiséget, tisztességet és szerelmet.

A fiatal román drámaíró és az intrikáló szimbolikus az első felvonásban azon törik a fejüket: milyennek kellene lenni a drámaíró új darabjának, hogy vele a közönség tetszését megnyerjék. A szimbolikus szellemes párbeszédek, talpraesett aforizmák lepergése után végül is arról győzi meg a drámaíró, hogy új darabja hűsöje csakis egy felső társadalmi hölgy lehet, akivel mintegy társasági viszonyt kell vállalnia. A kritikus színt csakis egy felső társadalmi hölgy intim szerelm élete lehet az, amely a közönség érdeklődését felcsigázza. A drámaíró bevétele ezt és találmára a telefonkönyv alapján felírja a bukaresti előkelő társaság egyik hölgytagját, akivel megbívatja magát. Távozása után eddigi barátját, a tehetséges és könnyed színesítő a kritikusi veszi azonnal kezelés alá. Elmondja a drámaíró barátjának, hogy a drámaíró új darabjának főszerepét nem ő fogja játszani s hogy a drámaíró egy nagyvilági hölgy kegyei után futkároz. Ez az a kritikus ama kijelentése, hogy a drámaíró egy tehetségtelen gazember, meggyőzi a kritikust arról, hogy legközelebb, ha a kritikus karjaiba szédül, aki legjobban tud gondoskodni majd favorizálásáról. Így is tesz s rövid átmenettel a kritikus karjaiban, tár régi barátja lázában tesz bizonyosságot szerelmi képességeiről.

A második felvonásban a nagyvilági hölgy színtében vagyunk. A hölgy, akit a drámaíró együttműködésre akar felhívni, megjelenik a színen és előkelő tartózkodásának gyors levetkezése után meggyőződik, jobban mondva meggyőztetik arról, hogy ez az együttműködés az ő szerelmi érdekei szempontjából egészen előnyös lesz. A pompás dialógusok során a drámaíró egyszerre csak árfa ébred, hogy a „próbababa”, akit ő csak drámaírói szempontból akart tanulmányozni, szerelmes lett, még pedig hevesen és kihezethetetlen az. Pompás figurája ennek a felvonásnak a hadigazdag férj, egy tipikus bukaresti figura, zseniális és ostoba, kedves és jelentéktelen, humoros és bősztítő, aki a drámaíró és felesége „együttműködésébe” a smokk termézetességével és az üzletemberek fölényével egyezik bele.

A harmadik felvonás egy nagy együttműködési jelenettel kezdődik. A drámaíró részéről ez már tényleg csak kényszerű együttműködés, mert kénytelen szerelme a nagyvilági hölgy iránt lelohadni s a nagy becézések és odaadások után visszavágyik abba a világba, amelyből egész egyénisége vétetett, a könnyű, felületlen, ötletes, szabad intellektuális világba, a végtelen szócsaták, a festett kulisszák, a hangos sikerek és a csufos kudarcok világába. A nagyvilági hölgy azonban rossz próbababának, rossz kisérleti alanynak bizonyul. Főlényes, gazdag, érzéki életében sok ideje volt a gondolkodásra, az önértékelés hatalmassá duzzasztó romantikára. Nem

engedheti tehát, hogy otthagyják, hogy egy drámaíró a saját szabadságát többre becsülhesse az ő szerelménél.

„Vérért, vagy a drámaíró megaláztatásáért liheg tehát. Miután férjét hiába biztatja arra, hogy a gaz csábítón „elégtelet” vegyen, végül is kiutasítja volt szerelmest s a következő pillanatban már új toalettiéért telefonált, amelyben a következő ségi balon akarja legújabb médiumát elképzeletni.

Ez a darab cselekményének vázlata. Érdekes és luktető cselekmény, mégsem ebben kulminál a színmű irodalmi és színpadi értékesége. Inkább azokban a ragyogóan és pompás arányossággal megkomponált dialógusokban, melyek a röngyten-fény élességével hatolnak át a szavak mögé bujtatott figurákon. A latin könnyedséget, a mindenre kész és mindenbe h. mar beleendő figurákat olyan éleslátással és olyan biztos kézzel vonultatja fel Minu-

Éberség és hallgatás: ez év fascista jelszavai

Massolini résen áll!

(Róma, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Mussolini miniszterelnöknek az újév első napjaiban kiadott intézkedései között legfeljebb az a rendszabály, amelynek értelmében a kormány elnöki irodája eszentul nem ad ki a lapok számára közléseket a miniszteri audienciákról. „Elő kell készülni — írja a kormányhoz közelálló „Popolo d'Italia” — a hallgatásra.

Titulescu és Oromolu az új miniszterelnökjelöltek

A liberális párt is közel kormányváltást jósol

(Bucuresti-Bukarest, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A politikai érdeklődés homlokterébe néhány nap óta a közeli kormányváltásról terjesztett hírek állanak. Nemesak ellenzéki, de kormánykörökben is egyre többit beszélnek arról, hogy a jelenlegi kormány két hónapon belül elhagyja helyét. A kormányváltással kapcsolatban a közönségi és országos választásokról a legellenőrebb hírek kerültek forgalomba. Kormánykörökben azt erősítgetik, hogy a kormány feltétel nélkül le fogja vezetni a közönségi választásokat, valamint az országos választásokat is és csak a választások után fogja átadni a helyét, természetesen akkor is csak ideiglenesen, mert a liberális párt véleménye szerint valamelyik párt is kerülne uralomra, egyik sem tudna megfelelni a reá váró feladatnak.

Ezzel szemben ellenzéki körökben azt a hírt költörtálják, hogy a parlamentet áprilisban fel fogják oszlatni és májusban már az újonnan

lescu, hogy alakjai szinte meliérei távlatot kapnak s különös beállítottságukban Pirandellóra emlékeztetnek.

A szerző nagy sikerében, egy kevésse fordítója: Kádár Imre is osztozódik, aki a darab szelleméhez kintően alkalmazkodó nyelvezettel adta vissza a lírikusnak is kiváló Minulescu előkelő és csillogóan szellemes párbeszédeit.

Az előadás nem emelkedett Minulescu darabjának nivójáig. *Ihász* Aladár megint operettfigurát súlyosztotta a drámaíró alakját s mindvégig stílusatlan volt. *Mihályffy* is kiess elnagyolta ezuttal egyébként jellegzetes alakítását. *Leövey* azonban feledhetetlenül pompás és kacagtató figurát teremtett. *Lebilincselően* bájos és tude volt *Tóth* Erzszi. *Poór* Lili a nagyvilági dáma szerepében stílusos, karakterisztikus, előkelő volt. (s. l.)

Egész Európa ismét lázong. Moszkvától Londonig, Varsótól Bécsig a munkanélküliek millióinak hadai állanak, botrányok, politikai válságok, háborus viharfelhők rémitenek mindenfelől. Ilyen körülmények között fontos követelmény az éberség. Hallgatni, ezt a jelszót adta ki Mussolini az 1926-os esztendőben fascista hívei számára.

deznált miniszter fogja kiírni az új választásokat.

Különböző diszauzsiókra ad alkalmat a kormány utódjának kérdése is. Az ellenzéki lapok csaknem valamennyi elképzelhető kombinációt megkockáztattak már. Ellenzéki körökben legvalószínűbbnek tartják, hogy a nemzeti párt fogja felváltani a liberális pártot, de ugyanakkor komoly formában tárgyalják azt a fantaszatikus lehetőséget is, hogy az averscanusok és a parasztpárt között kormányzási blokk jön létre.

Az ellenzéki értesülésekkel ellentétben beavatott liberális körök biztosra veszik, hogy Titulescu vagy Oromolu közelebből kormányalakításra kap megbízást. Ezt a feltevést igazolni látszik az is, hogy Bibescu herceg, akit washingtoni követi állásából visszahívtak, Londonba megy és valószínűleg ő lesz Titulescu utódja.

Megtalálták Senufnu farao sírját, amely a Tutankamenénél kétezer évvel régibb

Ujabb szenzáció tartja izgalomban Egyiptomot

(Kairó, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még aligült el a Tutankhamen farao sírjának felfedezése által előállott szenzáció, már ismét újabb ékori lelet tartja izgalomban a régiségkutatókat és egész Egyiptom lakosságát. Két angol tudós, Rowe és T. R. Greenlees ötszáz mérföldnyire a modern Kairótól, abban a völgyben, amely a Nilus felé lejtődik, egy háromszáz méter magas piramis aljában gránitlapra akadt, amelynek elmozdítása után egy titkos lépcsőzet lett láthatóvá. Minthogy a behatolás eleinte veszedelmesnek látszott, a tudósok először csak félreflektort vetítettek a mélységbe.

A sugarak segítségével hatalmas üreg tünt elő, melynek elő részében egy hófehér alabástrom sarkophag emelkedett.

A félreflektor a sarkophag egy bika bebalzsamozott fejét világította meg és ebből a tudósok arra következtettek, hogy a sarkophagban valamelyik régen uralkodott farao nyugszik. Egyiptomi szokás volt ugyanis, hogy az uralkodókat állatok bőrébe burkolva temették el, az állat fejét pedig bebalzsamozva a koporsóra állították. Nagyító lencsékkel sikerült a sarkophagon lévő felirásokat is elolvasni. Az egyik felírás így szól: „Senufnu farao, Alsó és Felsőegyiptom királya.” Egy másik felírás a farao uralkodásának évszámát tartalmazza.

Senufnu császár a rendes időszámítás előtt négyezer évvel ült az egyiptomi trónon, tehát kétezer évvel előbb uralkodott, mint Tutankhamen.

Senufnu farao, mint a feljegyzések és az egyiptomi nép körében fenmaradt legendák bizonyítják,

rendkívül jéságos és nagyambicióju uralkodó volt. Ő hozta létre az első egyiptomi flottát, amely a Niluson örködött a császárság épségén. Ez a flotta százhatven láb hosszú hajókból állott. Senufnu farao ezenkívül három nagy piramist építtetett. Ő volt az, aki a szinaji-félsziget beduintörzseit leverte és aki a nubiaikat foglyul ejtette. Sir Vallis Budge, a kiváló egyiptológus, olyan nagyra becsüli Senufnut, hogy a két leghíresebb farao, III. Amenemhet és III. Tutmozis mellé állítja. Amikor meghalt, egy virágzó országot hagyott maga után. Az utókor azzal örökölte meg emlékét, hogy megtette a Szinaj félsziget réz- és türkizbányáinak védőistenévé.

Rowe és Greenlees lázas igyekezettel folytatják kutatásaikat és

már a legközelebbi napokban leereszkednek a sírba.

Nem tartják azonban valószínűnek, hogy a sarkophagban Senufnu farao mumiáját is megtalálhassák, mert abban az időben, amikor a farao meghalt, a balzsamozás tudománya még egészen kezdetleges volt.

Kereskedők figyelmébe!

Butorszövegek, szőnyegek, ágygarnitúrák, hencsertakarók, gyári árban Back Bernátnál, Oradea-Mare Piata Regina Maria I. sz. szerezniük be.

gyeket csempészett Bácsbe. Erről azonban több részleteket a hogy akkor, midőn keket ki lehet vinni lják a veszélyes leghisérélni. A vizsg nem fejezték be a igazotottan várja

Értés Bukarestben

tarársága ellen. városi egyetem tanáról a következőket sa tegnap összeült, kékre a jelöléseket nyiltan zsidóbarát „Adeverul Literar” gógi tanszékre pá- n azonban a diák- tanács tilése alatt ztek a diákok, kö- atának elutasítását. ták, amikor a tal- ázad katonasággal ntariását helyreál- pt letartóztatták és tjezőkönyvet vet- yütet szabadlábra cs Galaction kine-

grái. Budapestről gész nap öntudat- lása sem működik, is csak igen han- poharat tartanak orítja az ajkait. y kevés tejet itatni ay másodpernyi ét ajultságba esett. ó.

Vadásár

árakkal
en..... Lei 25
n..... Lei 58
..... Lei 69
..... Lei 98
szinben, Lei 125
13. szám
óriási választók.

n adja magát a t meg az álom, k öve és nem szá- esek az ő lovai- kerekei olyanok, nőstény oroszán kölyke, kurrog, aszáguld vele és

la fölött mint a föld felé tekint, ényesség elhomá- zelőbb ti pogá- zemetek figyel- és mindaz, ami és mindaz, ami haragja van az szánta őket az óratnak és tete- tik és a hegyek zétporlódjanak a ntlap, ugy csa- mezonk vidám ánk és viruljon gen, hogy virul- ujjongjon! A rá és pompája sibbadt tagokba yant térdeket! nek: legyetek szemei és a sü- ztán ugy szok- ujjong a némá- férfi támadt a Messias és kö- látom hogy megvonaglik!

Beszédes kövek között

A kultúrember igaz, mely érdeklődést mutatott mindenkor a letűnt idők avult emlékei iránt. A tudás szomjuhozása, a tudat alatti ösztönös vágy, hogy kikutassuk az ősök lelkét, hogy kapcsolatot keressünk a régiek kulturájához, mindez fölfokozódik olyan helyeken, ahol a régi dicsőség nemzeti emlékeit is fölszínre hozza az objektív kutatás. A zsidóság kimondottan vallási és történelmi reminiscenciák által telített lelkülete páratlan érdeklődéssel várja, mohón és szerető vágygal mindazon emlékek fölszínre hozását, amelyek az írott történelmet alátámasztják és bizonyosságát megszilárdítják.

Palesztinában már évtizedek óta alapos ásatási munka folyik különösen az argol és francia tudományos társulatok megbízásából. A szorgos munka eredményei sok tekintetben hozzájárultak az ókori történelem új megvilágításához és majdnem minden esetben igazolták a Biblia és későbbi zsidó irodalom történelmi állításait.

A zsidó újjáépítés során maguk a zsidók is részt kérnek ebből a fontos tudományos munkából és a Zsidó Archeológiai Társulat szorgalmasan kutat földbeomlott régiségek után. Palesztina zsidósága pedig lázas érdeklődéssel várja a zsidó nép letűnt dicsőségének köbe rögzített emlékeinek felszínre hozatalát. Hogy milyen fokozódó érdeklődés nyilatkozik meg minden egyes kiásított történelmi emlék során, arról jellemző eseteket mond el Eliazar Sukanik amerikai tudós, aki az ásatásokkal volt megbízva. Élményeit így mondja el „Das Jüdische Volk” című újságban.

Soha el nem fogom felejtani azt a benyomást — írja — amit egy kis epizód gyakorolt rám az elmúlt nyáron a Jeruzsálem melletti ásatások alkalmával. Agrippa király kastélyának egyik falát bontottuk. Az egész város lakossága — zsidók és nemzsidók — jöttek az ásatások megtekintésére és legnagyobb érdeklődést a Mea Searim városnegyed zsidói tanúsították. Órák hosszát nézték, ahogy munkásaink egyik kőtömböt a másik után emelték ki a mélységből.

Bármennyire is örültünk ennek az érdeklődésnek, mégis gyakran gátolt munkánkban, úgy hogy rendőrszemet kértünk, hogy a kíváncsiskodókat az ásatások körzetétől távol-tartsuk.

Egy forró délután — arab rendőr állott a posztján — éppen egy torony fundamentumának szabaddátételével voltunk elfoglalva. Türelmetlenül néztem a munkát, amelynek eredménye sok új szemponttal gyarapította volna eddigi ismereteinket. Összes munkásainkat erre a munkára vontam össze és megkértem mind együket, hogy lelkiismeretesen dolgozzanak, nehogy csákányaikkal egy-egy fontos követ darabokra törjenek. Megkértem a rendőrt is, hogy semmi körülmények között ne engedje a közönséget ide, nehogy munkánkban zavarjanak.

Ekkor egy zsidó — nyilván nemrég jöhetett valahonnan Lengyelországból — egy fiatal jeruzsálemi zsidó kíséretében odajött munkahelyünk közelébe. Anélkül, hogy sokat kérdezősködtek volna, mind a ketten le akartak szállani az ásatások helyére, hogy a torony szabaddátételét közvetlen közelről láthassák. Az arab rendőr azonban kötelességszerűen visszatartotta a két embert.

A jeruzsálemi elmondja a most érkezett zsidónak, hogy az arab rendőr semmilyen körülmények között nem engedheti meg a leszállást. Mire a zsidó magából kikelve tiltakozik:

— Mi ez, mi ez? Nem maradhatok talán itt? Ez a palota talán nem is az én elődeimé volt? Érthetetlen, hogy az arabok még ezek fölött is uralkodhassanak!

Anyi önérettel és természetes csodálkozásával mondotta, hogy szinte kedvem lett volna ezt az embert magam mellé hívni és minden követ, amit Agrippa király omladékaiból elő hoztunk, megismogathasson.

Egy másik eset. Már az a tény, hogy Jeruzsálem kellős közepén zsidók megbízásából zsidó kezek végzik az ásatásokat, hatalmas benyomást tesz a keresztényekre. A keresztény

archeológusok is szívesen nézték ásatási munkáinkat. Malon jezsuita páter, híres francia archeológus és a jeruzsálemi pápai intézet igazgatója órák hosszát figyelte a munkánkat, alaposan informáltatta magát az eredményekről és a következő szavakkal bucsuzott tőlem:

— Annnyit mondhatok, hogy ezen a munkán alaposan meglátszik, hogy zsidók csinálják. Valahogy együtt éreznek önök ősökkel, akik e falakat építették.

Hogy mennyire átéri a palesztinai zsidóság az ásatások fontosságát, arra legjellemzőbb, hogy a zsidó munkásszervezetek kulturbizottsága megbízott archeológusokat azzal, hogy a különböző munkáscsoportok előtt előlevegést tartson képek bemutatása mellett Erec Jiszrael archeológiai ásatásairól és az ország történetéről. En magam is e célból meglátogattam néhány munkástelepet

Közvetlen tárgyalások indulnak meg a francia-orosz viszony végleges rendezésére

Az orosz tárgyalóbizottság elnöke Rakovszky lesz. Briand állása megrendült

(Páris, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A legközelebbi napokban Párisba várják Rakovszky orosz szovjet követet. Megérkezése után megindulnak a francia-orosz tárgyalások azon az alapon, amelyet Osióserin Briand miniszterelnökkel megbeszéltek. Nemcsak az adósságok rendezéséről lesz szó, hanem a „Petit Parisien” jelenti, nem is kereskedelmi szerződésről, hanem általában a francia-orosz viszony végleges szabályozásáról. A tárgyalással megbízott francia delegáció a külügyminisztérium főtáskarának, Barthelotnak a vezetése alatt áll, az orosz delegáció vezetője Rakovszky szovjet nagykövet lesz. Négy albizottságot fognak alakítani mind a két részből. A politikai osztály Barthelot, a jogi bizottság Frogemot

és elmondottam mindazt, amit ásatásaink során tapasztaltam, a fiatal zsidó munkásoknak. Közöltem velük mindazokat a lehetőségeket, amiket Palesztina nyújthat még ebből a szempontból. A leányok és fiúk feszült, lelkes érdeklődéssel hallgatták előadásomat és a végén nívós vitát folytattak a hallottakról.

Nyár végén Migdalba érkeztem, ahol uttórs munkásoknak tartottam előadást. A napbarnított, kötöréstől kicserzett kezű emberek nehéz napi munkájuk után is friss érdeklődéssel hallgatták végig előadásomat. Soha még ilyen figyelmes és érdeklődő közönséget nem volt, mint a migdali kötörők. Egyórai felolvasás után kijelentettem, hogy nem akarom őket továbbra is igénybevenni, tekintettel arra, hogy elérkezett a pihenés ideje. Ők azonban ragaszkodtak az előadás befejezéséhez, úgy, hogy még egy félórát kellett előadnom.

elnökelete alatt fog tanácskozni, a gazdasági albizottság vezetője Seyoux lesz. A pénzügyi bizottságnak pedig Sorbier elgazgató lesz a vezetője.

Páris, január 16. Azzal a ténnyel, hogy a kamara pénzügyi bizottsága a kormány pénzügyi javaslatait elutasította, Briand helyzete megrendült. Rövid idő kérdése, hogy a kabinet lemondjon. A pénzügyi krízis krónikussá vált. A pénzügyi kormányznak, hogy végre döntésre vigye a krízist, választania kell az infláció, vagy a kartell egyes csoportjaival kötött kompromisszum között. A kormány, ha enged a kartell követeléseinek, ezáltal a szénbányákban kell a harcot felvennie. Ma a kamarában Briand nagy politikai beszédét várják.

Provokáló zsidók, békés szándéku tüntetők

A gyulafehérvári zsidó bál hiteles története

(Alba Julia Gyulafehérvár, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A gyulafehérvári zsidó bálnak különös epizódusa van. A rendőrség ugyanis „megállapította”, hogy a verekedést a zsidók provokálták és így a letartóztatott két zsidó fiatalember tartozik viselni a botrány büntetőjogi következményeit. A gyulafehérvári rendőrség azt állítja, hogy a román diákoknak eszük ágában sem volt a tüntetés, békés szándékkal látogattak el a zsidó mulatságra és onnan békésen is távoztak volna el... ha a mulatság zsidó résztvevői nem kezdtek volna verekedést.

Nos, a rendőrségnek ez a megállapítása egy kissé valószínűtlennek látszik, ha a tényeket időrendi sorrendben figyelembe vesszük. Már három négy nappal az előadás előtt frívól rajzokkal és durva felírásokkal borították el az előadás plakátjait. Az előadás napján szelvényben-hosszában beszélték a városban, hogy a mulatságot meg fogják zavarni. Éppen ezért a rendezőség karhatalmat kért a rendőrségtől, amit a főkapitány meg is ígért. Amikor a „Gólem ember akar lenni” című drámai szimbólum előadása javában folyt, a Gólem lépéseit tuhárszögő dühöngéssel vonultak be a román diákok a terembe. Valamennyiüknek bot volt a kezében, ami lehet ugyan, hogy csak „a békés szándéku” szimbolizálta. A váratlan vendégek, adott jelre, szimfónikus füttyhangversenybe kezdtek, ami nincs ugyan kizárva, hogy csak „kritikai megállapítás” akart lenni a darab műkedvelő szereplőiről. Főlöttebb nehéz azonban „békés szándéku” magyarázni azt, hogy a közönség arra a kérésre, hogy hagyják el a termet, nemmel feleltek és botjaikat fenyegetőleg emelték a levegőbe. Ugylátszik azonban, hogy a rendőrség békés szándékuknak véli azt is, hogy a hivatalos vendégek az antiszemita himnuszot kezdték énekelni a zsidó mulatságon és azt, hogy hangos „afare cu jidani” kiáltásokkal tessékelték ki a zsidókat a teremből.

Az, hogy egyáltalában verekedésre került a sor, főként a rendőrség terhére irandó, mert noha a rendőrséget jóelőre értesítették a készülő zavargásról, a tüntetés pillanatában mégsem volt elegendő számu karhatalom a teremben. Mire a kivényelt rendőrcsoport megjelent,

már régen be is fejeződött a verekedés. Hogy a verekedést melyik részből kezdték, azt természetesen nehéz megállapítani. Néhány percig valóságos székzapor hullott szerteszéjjel a teremben, amintán az ablakok mellett hadakozó vendégek betörték az ablakokat és azon keresztül távoztak el. Verekedés közben két rendőr is sérüléseket szenvedett. Hogy a rendőrök megsebesítő székkeket kik dobták akarva, vagy akaratlanul, azt pontosan megállapítani nem lehet. A rendőrségnek az a véleménye, hogy zsidók dobták. A rendőrségnek egyébként az is a véleménye, hogy a zsidók nem akarták kiengedni a román diákokat, holott ők hajlandók voltak „békésen” eltávozni. Ezzel szemben tény az, hogy az ajtó először egy rendőr, azután pedig egy cigánylegény állta el, egyik sem a zsidók megbízásából.

Ezekkel a tényekkel szemben a rendőrség letartóztatatta Ganz Ferencet és Mózes Sándort, minthogy a verekedést zsidók „provokálták”. Gyulafehérvár zsidó közvéleménye reméli, hogy az ártatlanul meghurcolt fiatal emberek rövidesen vissza fogják kapni szabadságukat (i. e.)

Kér minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobb

Zongorák

gyári lerakata, gyári árcan részlete is. Sternberg, — O. adas-Mars. Baiev. Regele Ferdinand

„DURA” BATERIE

Hétfőn megszűnik a cenzura a fővárosban

A tiltakozások özöne jobb felátásra bírta a kormányt

(Bucuresti-Bukarest, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosi lapokra elrendelt cenzura miatt a lapok nagy tiltakozásra készülnek. A lapok ma reggeli számaikban közlik a lapkiadók tegnapi értekezletén elfogadott határozati javaslatot, mely szerint a legenergiusabban állást foglalnak a sajtócenzura ellen és azzal fenyegetőznek,

ha a kormány nem hagy fel végzáló intézkedéseivel, az összes fővárosi lapok beszüntetik megjelenésüket.

A határozati javaslatot aláírták: Az Adevărul, Dimineața, Aurora, Argus, Bursa, Cuvântul, Lupta, Neamul Românesc és az Universul.

Érdekes, hogy az Indreptarea (Áverescu lapja) nem vett részt az értekezleten és a határozati javaslatot sem írta alá.

Tatarescu miniszter a lapok munkatársai előtt kijelentette, hogy a lapkiadók szigorú határozati javaslata ellenére a cenzurát fentartják. A cenzurát nem egyéni érdekből vezette be a kormány, hanem az ország presztízse és védelme érdekében.

A cenzurával a kormány csak azt célozza, hogy elejét vegye fantasztikus hírek szárnyrakelésének.

Ugyancsak ebből az okból vezették be a cenzurát a külföldi lapok ellen is, a külföldi lapok közül számosan nyílt ellenséges propagandát fejtenek ki az ország ellen és a kormánynak kötelessége, hogy ezen közlemények reprodukálásának és továbbterjesztésének elejét vegye.

Ezzel a hírrel ellentétben, jól értesült költők szerint, a kormány hajlandó bizonyos koncessziók ellenében a cenzurát megszüntetni. A koncesszió az, hogy a lapok szerkesztői (secretar de redactie) írásbeli kötelezettséget vállalnak arra, hogy a kéziratokból minden olyan közleményt törölnek, amelyek ellentétben vannak az ország érdekeivel.

Egy másik jól értesült forrás szerint Mazilu Gyula kihallgatást kér a királytól, hogy kifejtse előtte azokat a veszélyeket, melyek a cenzura bevezetéséből az országra háramlanak és annyira nyugtalanítólag hatnak a közvéleményre.

A nemzeti párt egyébként a parlament első ülésén interpellációt intéz a kormányhoz a cenzura ügyében.

Bukarest, január 16. Lapzártá után jelentik az Uj Keletnek, hogy Hotineanu őrnagy, királyi hadbiztos, a cenzura-hivatal elnöke magához hívatta a fővárosi lapok szerkesztőit és közölte velük, hogy a kormány hajlandó a cenzurahivatalt megszüntetni, ha a lapok szerkesztői kötelezik magukat arra, hogy ők maguk fogják lapjaikat cenzurálni és semmi olyan közleményt, ami az ország nyugalmanak megzavarására alkalmas, nem tesznek közzé lapjaikban.

Hotineanu és a fővárosi lapok szerkesztői között megegyezés jött létre, mely szerint a lapok hétfőtől kezdve nem esnek cenzura alá.

Ugyancsak ma délután a fővárosi sajtó munkatársai és szervezetei ülést tartottak, amelyen határozati javaslatban tiltakoztak a sajtószabadság megsértése ellen.

A frankhamisítás két parlament előtt

Budapest, január 16. A nemzetgyűlés keddi megnyitóján Bethlen miniszterelnök alkalmasint elsőnek fog felszólalni a napirend előtt, hogy felvilágosítást adjon a parlamentnek a frankhamisítási bűntény állásáról. Utána valószínűleg egy ellenzéki és egy kormánypárti képviselő fog beszélni. Hírlik, hogy az ellenzék nevében Apponyi szólal föl. De meglehet, hogy rajta kívül a baloldali pártoknak még több szószoka hozzászól a kérdéshez.

Bukarest, január 16. Párisból jelentik, hogy két francia szociálista képviselő a kamara mai ülésén interpellációt fog intézni a kormányhoz, illetve a külügyminiszterhez a frankhamisítások ügyében.

A Postatakarékpénztár kölcsönt adott a frankhamisítóknak

A frankhamisítással kapcsolatban a világsajtóban fantasztikus hírek látnak napvilágot. Az újabb nyomozás körül felmerült újabb fordulatról a legkülönbözőbb verziók vannak forgalomban. Annyi bizonyos, hogy az utolsó két nap óta a vizsgálat szélesebb mederben folyik. A magyar fővárosban az ügy körüli izgalmak felülmúlják az első napok izalmait. A tegnapi nap egyik legfontosabb eseménye, hogy Baross Gábor, a postatakarékpénztár vezérigazgatóját, aki a TESZ-nek is elnöke volt, Valkó Lajos kereskedelmi miniszter felfüggesztette állásától. A felfüggesztés hivatalos megindoklása az, hogy az ügyviteli szabályzattal ellentétben, kölcsönt folyósított. Nem hivatalos, de jól informált helyen úgy tudják, hogy ez a kölcsön a frankhamisítás céljaira ment.

Valkó Lajos kereskedelmi miniszter intézkedésére megindult a vizsgálat, amelynek főleg azt kell kiderítenie, hogy milyen körülmények

között utalta ki Baross Gábor a postatakarék pénztárnál a kérdéses pénzüsszeget. Annyi bizonyos, hogy a vezérigazgató ügyrendellenesen járt el, mert a kiutalásról és folyósításról előzőleg nem tett előterjesztést az igazgatóságának. Ilyen körülmények között Baross Gábor hitelnyújtási ügye független ettől az állami intézménytől és a postatakarékpénztár egyáltalában nem feladós Baross Gábor ebbeli ténykedéséért. Ebben a vonatkozásban is fontos szerepe van Nádossy Imrének, aki akkoriban, mint országos főkapitány, személyesen intervenált Barossnál, hogy ki-szűkösölje az összeg folyósítását. Most azonban fáradozik az ügyesség, hogy teljesen tisztázza a helyzetet és főképen arra derítsen fényt, hogy milyen összefüggés van és egyáltalában van-e összefüggés a Baross által kiutalt és folyósított jelenlős pénzüsszeg és ama tény között, hogy a Tűzhely-Bank Részvénytársaság nál lerétbe helyezett százötven darab hamis ezerfrankos bankjegyet kivették és a hamis bankjegyek ellenében felvett háromszázmillió koronát visszafizették. Erről még sok tanút fognak kihallgatni.

Holland-Indiába akarták becsempészni a hamisítványokat

Batavia, január 16. A Reuter-ügynökség jelenti: A birói hatóságok valamennyi bankkal közölték, hogy Hágából érkezett távira szerint a „Patria” gőzösön, amely ma fut be Bataviába, egy ember tartózkodik, aki hamis ezerfrankosokat akar nagyobb mennyiségben Holland-Indiába csempészni. A hatóságok megtették a szükséges intézkedéseket.

Budapest, január 16. Pénteken a főügyészségen újabb kihallgatások folytak a Baross Gábor vallomásából szerzett adatok alapján. Kihallgatták Horváth Lórándot és Ellischer Sándor bankárokat. A kihallgatás befejeztével mind a ketten felindultan hagyták el a főügyészség épületét.

A nyugtalan herceg városában

Sárospatak, január 12.

A kopár téli park rácsozatán egy tábla függ: „A belépés tilos”, — de a kapu két szárnya barátságosan szét van tárva és én néhány perc múlva már ott állok a Windischgrätz-kastély oszlopokkal diszitett egyemeletes épülete előtt.

A földszint egyik ablakából egy idősebb férfi hajol ki. Filipp ezredes, a herceg jószágkormányzója. A levegő tiszta, — a magyar és francia detektívek visszautaztak Budapestre. Megtekinthetők miúdent, ami nem tartozik a hercegi család szorosan vett magánlakosztályához. Ez hatóságilag le van pecsételve.

Talán a legszebb kastély ez Magyarországon. Renaissance-frontja valóságos műemkek. Az épület egyenesen összefügg a mögötte elhúzó Rákóczi-várral, amelyben valamikor szintén lázadók laktak. De micsoda más lázadók! A kastély előcsarnokába magas lépcső vezet. Korlátjain vagy husz szürke és fekete galamb ül. A kastély végén hatalmas torony emelkedik, az Árpádok korából.

Ebben a gyönyörű kis otthonban lakott, számos gyermekkel megáldott családjával, Windischgrätz Lajos, a nyugtalan herceg.

Windischgrätz Lajos talán csak Sárospatakon volt igazán odahaza, itt volt csak olyan, amilyen a valóságban, itt nyilatkozott meg csupán teljes őszinteséggel.

Mindenféle emberekkel beszéltem róla. A vonat egyútt utaztam egy ébredő nagybérlővel, aki a herceg oldalán küzdött a világháboruban. Dicséri vakmerőségét és bajtársi hűségét. De könnyelmű volt — azt mondja. Mindig pénzzavarban szenvedett. Bizony, nem valészintű, hogy hazafiságból vett részt a frankhamisításban.

A város zsidó vendéglőse, aki valamikor Budapesten volt bankhivatalnok és tele van most is a nagyváros iránt érzett nosztalgiával, semmiképen nem tudja magának megmagyarázni, hogy ez a dolog anyagi érdektől történt volna. Hiszen a herceg birtokai még ma is legalább háromszorosát tezik ki adósságainak. Meséli, hogy Windischgrätz még a legjelentéktelenebb emberekkel is milyen közvetlen volt. Élt itten valamikor egy újságíró, aki majdnem pajtási viszonyban volt vele.

— Lajos, adj egy cigarettát — szokta neki mondani.

Egyszer megtörtént, hogy Windischgrätznél nem volt dohánynemű.

— Ej, ej, Lajos — fedtte meg szemrehányólag a rikkancs — hát már olyan sőcher vagy, hogy még egy cigarettád sincs?!

És Windischgrätz egyáltalában nem vette ezt tőle rosszuéven. A városka lakossága egyébként egy ismert magyar közmondással illette, amely valahogy így szólott: „Ez az ember egy Jánoska, akiből sohasem lesz János”. Ennyire nem hittek érettségében, ennyire nem vették komolyan.

Egy teológiai tanár beszél, hogy a herceg szeretetreméltó és rokonszenves volt és nem volt egy ellensége sem. Most októberben kitrombitáltatta a környék falvaiban, hogy eladna 1500 hold földet. Nagybirtokokok nem ilyen uton szoktak ületet kötni. A teológiai tanár azt hiszi, hogy a hercegenben szociális érteke került felül, amiről egy-izben már tanubizonyosságot tett. Erről később egy zsidó ügyvéd informál. Az agrárreform alkalmával Windischgrätz hatalmas földdarabokat osztott szét a környéken azoknak az embereknek, akik a háboruban vitézségi érmet szereztek. Ingyen. Egy vas fizetséget nem kért. Kizárt dolog, hogy ez a lelkes férfi frankot hamisított volna. Áldozat, határozottan áldozat, akit belerántottak a esávéba.

Másnap délután, amikor elutaztam Sárospatakról, a Pestről érkező vonatból egy rendőrfelügyelő és egy sereg detektív száll ki. Még van annyi időm, hogy utánuk nézzek. A könnyű homokfutó a hercegi kastély felé kanyarodik velük...

Mohácsi Jenő

* Mindenféle rokok és egyéb parókákat ki-kölcsönzünk. „Ideál” Str. Universitatii (volt Egyetem u.) 2., hölgyfodrász, manicure és kozmetikai szalon.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gypju, műselyem és pamut fonalat, szintarion, bármilyen színre. **„Kristály”** kélmefestő vegytisztító és gőzmosógár **Cluj. 500** Telefon

A német birodalmi gyűlés nem ad kártérítést a Hohenzollerneknek

Tiltakozás a rajnai csapatok magas létszáma ellen

(Berlin, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A német politikai életben nagy nyugtalanságot kelt a Hohenzollern-háznak adandó kártérítés ügye is, amely kérdésben óriási összegeket emlegetnek Loeb, a birodalmi gyűlés szocialista elnöke nyilatkozatát adott egy hírlapírónak, amely szerint a német nép semmi körülmények között sem fog eleget tenni a Hohenzollern hercegek ötszázmillió aranymárkás kártérítési követelésének.

A birodalmi gyűlés valószínűleg ki fogja mondani a törvény alakjában, hogy a hercegek sem kártérítést, sem végkielégítést nem követelhetnek.

Ha ez nem történne meg, a szocialista párt népszavazást fog követelni. A párt csak egy dolgot hajlandó koncedálni s ez az, hogy ha a különböző német uralkodó családok külföldön tartózkodó tagjainak semmi vagyonuk nem volna, akkor az egyes országok parlamentjei esetenként évjáradékokat szavazhatnak meg. Az a Lordoból érkező hír, hogy a nagykövetek tanácsának katonai bizott-

sága a rajnai megszálló csapatok létszámát hetvenöt ezer főben akarja megállapítani, nagy felháborodást keltett Németországban. A birodalmi gyűlés külügyi bizottsága ma egy határozatot fogadott el, amely már a Berlinbe érkező sajtóhírek alapján is tiltakozik a hetvenöt ezer főnyi létszám ellen és kijelenti, hogy a határozat megvalósítása esetén a jogos német várkozásiakat a legsúlyosabb csalódás érné, mert az a magas létszám élesen ellenkezik a locarnói tárgyalások alkalmával tett ígéretekkel és fölborítaná a hosszas diplomáciai tárgyalások eredményeit. A bizottság föl hívja a birodalmi kormányt, hogy a negyvenöt ezer főnyi létszámra való lezállítást, amelyre Locarnóban határozott ígéretet kapott, vigye keresztül. Ugyanebben a kérdésben Held bajor miniszterelnök kijelentette, hogy nézete szerint Németországnak addig nem kell sietnie a Népszövetségbe való belépéssel, amíg minden ígéret, amelyet Locarnóban tettek, meg nem valósítva.

Ujra tárgyalják az egyik hannoveri halálraítélt tömeggyilkos pörét

(Berlin, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Még emlékeztető, hogy a hannoveri esküdtbíróóság Harmann többszörös gyilkos bűnperében ítéletet hozott Johan Grans ellen is, akit bűnrészesként kezelték az egész pör lefolyása alatt. Mint Harmann, úgy Gransot is halálra ítélték. A halálos ítélet végrehajtása előtt azonban Harmann visszavonta a Grans ellen emelt állításait. Kijelentette, hogy csak azért vádolta őt azokkal a tünökkel, amiket ő egyedül követett el, mert azt hitte, hogy ezzel a saját sorsán is könnyíteni fog. Most azonban, hogy ez nem következett be, lelkiismeretfurdalásokat érez és kéri a bíróságot, hogy Grans sorsát függetlenítsék az övétől.

A bíróság ennek a kérésnek helyt is adott és miután Harmannt kivégezték, helyt adott Grans pöre újrafelvételi kérésének. Ma tárgyalta a hannoveri esküdtbíróóság Grans pörét.

Grans elegáns alakját a hosszú börtönélet nem viselte meg. Sokkal jobb szíjében van, mint az első tárgyalás alkalmával. Nyugodtan és bizakodón viselkedik és a hallgatóságra a legjobb benyomást teszi.

A vád arról szól ellene, hogy Harmann újabb vallomása szerint a kivégzett ember minden gyilkosságában aktív részt vett, sőt ő volt az, aki föl hajtotta a szerencsétlen áldozatokat a bestiális ember számára.

— Megértette a vádat?

— A bajor kormány nem bízik Locarno szellemében. Münchenből jelentik: A bajor külügyi költségvetés bizottsági tárgyalásán Held miniszterelnök kijelentette, hogy nézete szerint Németországra nézve nem hátrányos, ha távolmarad a Népszövetségtől. A bajor kormány keservesen csalódott a locarnói szellemében. A német birodalmi kormány feladata minden erővel szorgalmaznia kell a megszállási határidő megrövidítését, hogy Locarno eredménye más legyen, mint eddig. Amíg Franciaország a locarnói kérdésben maga nem dönt, addig Németország ne siessen a Népszövetségbe való belépéssel.

— Az agrárhivataloknak azonnal be kell terjeszteniük a kisebbségi egyházak kisajátított birtokaira vonatkozó adatokat. Bukarestből jelentik: A legfőbb kisajátítási tanács távirati utasítást adott az összes megyei agrárhivataloknak, hogy e hó 20-ig külön hurirral küldjék Bukarestbe összes okmányait, melyek a kisebbségi egyházak birtokainak kisajátításaira vonatkoznak. Ezekre az adatokra — mint jelentették — Petrescu Comnenek, a genfi román követnek van szüksége.

— Az Averescu-párt kolozsvári értekezlete. Az Averescu-párt kolozsvári tagozata ma délután a Newyork-szállodában értekezletet tartott, amelyen a párt legaktuálisabb kérdéseit tárgyalták meg. A tárgyalás közelségi részleteiről lapzártakor még nem sikerült részleteket megtudnunk.

— Megérttem, de teljesen ártatlannak érzem magam. Soha nem gyilkoltam és soha gyilkosságban részt nem vettem. Jó családból származom, egyik fivérem állami tisztviselő, nővérem egy amerikai gyáros felesége. Ma 25 éves vagyok és életem egyetlen bűne az, hogy egy magáncégtől, amely nálam alkalmazásban voltam, több száz márkát sikeresen kifizettem. Emiatt el kellett hagynom alkalmazásomat és később a Reichswehrtől sem volt maradásom, mert megtudták, hogy bűntudattal éltem. A szülői házhoz nem akartam visszajárni és egyideig célalanul bolyongtam Németország városiban. Veleletlenül találkoztam Hannoverben Harmannal az utcán. Megkértem, adjon munkát, élelmet. Este találkoztunk ismét egy megbeszölt vendéglőben. Harmann hazavitt és szobája padlóján aludtam.

Az elnök: Az iratok szerint, ön sikkasztáson kívül lopásért is el volt ítélve.

A vádlott: Nem tagadom. Harmann elárulta nekem, hogy ő maga is bűnözésből él és rávett, hogy együtt kövessünk el lopásokat. Átmentünk Hamburgba, ahol három lopást követünk el.

Az elnök: Nem látott ön egy alkalommal egy halottat Harmann ágyában.

Grans határozottan tagadja, hogy egyáltalában tudott volna Harmann borzalmas tetteiről.

A tárgyalás folyik.

keztük,
bevásárlási
hatiszvar,
torrasa

Kötöttárak,
legolcsóbb

HELIOS

Főtér 7 szám

* Nagyváradon hirdetések előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintézt az Uj Kelet nagyváradon képviselője, Blum Zsigmond, Ezredévi emléktér 2. (ernyőzet.)

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes ország- és hazai hírek napilapja
Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Erő
Felelős szerkesztő Dr. Marton Erő
Előfizetési árak: Egy hónapra 80 lej, negyedévesre 240 lej, félévesre 460 lej, egész évre 880 lej.
Az Uj Kelet cikkeinek átnyomását csak a fent megjelölt újsággal engedjük meg.

A mai naptár

Vasárnap

5686. Sóbát 2.
1926 január 17.

Hétfő

5686. Sóbát 3.
1926. január 18.

Olvasóinkhoz!

A kolozsvári kisebbségi napilapok a növekvő drágaságra való tekintettel elhatározták, hogy előfizetési és példányonkénti árakat fel emelik. Másfeléve már, hogy a kisebbségi napilapok árakat nem emelték. Azóta a lapok előállítási és továbbítási költségei többben emelkedtek. Nem hártottuk át ezeket a költségtöbbleteket az olvasókra, mert végső erőfeszítésünkig igyekeztünk kimélni az emugy is sok irányból igénybevett olvasóközönségünk. Az utóbbi hetek áremelkedései azonban oly rendkívüliek voltak, hogy az összeomlás veszélye nélkül azokat egyedül átvállalni nem tudjuk.

A papírgyárak január 1-től a papír kg-kénti árát 20 százalékkal emelték fel, a postai szállítást, — mely tudvalevően a napilapok költségvetésének jelentékeny hányadát teszik — január 1-ével 200 százalékkal drágult. Állandóan drágulnak a munkabérek is. A lapok előállítási és továbbítási költségeinek ezek az összesítő és nagy drágulási elemi erővel kényserítik a kisebbségi napilapokat arra, hogy példányaik árát az eddigi hétköznapienkénti 4 lejről 5 lejre, vasárnap pedig 5 lejről 6 lejre emeljék fel.

Az Uj Kelet új előfizetési árai:

havonként 100 lej,
negyedévre 290 „
félévre 550 „
egész évre 1050 lej.

A folyó hó 18-án árusításra kerülő lapjainkat már ezen az áron fogjuk forgalomba hozni

Ezzel kapcsolatban közöljük olvasóinkkal azt is, hogy az Uj Kelet hetilapja „A Föld” nagyszabású átszervezés alatt áll. Az eddigi tizenhatoldalos hetilap helyett egy kéthetenként megjelenő negyvenoldalos, gazdagon illusztrált művészeti, irodalmi és tudományos folyóiratot adunk olvasóinknak. „A Föld” minden egyes száma valóságos kötet lesz és olyan tárháza az értékes, tanulságos és szórakoztató olvasmányoknak, amely nemcsak a magyar nyelvű, de a külföldi zsidó sajtóban is párját fogja ritkítani. Az újjászervezett folyóirat első száma február 1-én jelenik meg.

Technikai kivétel szempontjából is igen jelentős fejlődésen fog keresztül menni „A Föld”. Az illusztrációk számára szolgáló rész a legfinomabb famentes papiroson fog készülni, úgyhogy a képek vetekezni fognak a világvárosi lapok illusztrációival.

Ennek a nagyszabású programnak megvalósítása természetesen óriási anyagi áldozatokat kíván. A kiadóhivatal ezeknek a kiadásoknak csak egy egészen jelentéktelen hányadát akarja áthárítani az Uj Kelet előfizetőire. Mig „A Föld” példányonkénti ára 20 lej lesz, addig az Uj Kelet előfizetői példányonként 5 lejért, vagyis negyedáron fogják megkapni ezt a gyönyörű, vaskos folyóiratot. A jövőben tehát az Uj Kelet minden előfizetőjének módjában fog állani a folyóirattal, vagy a folyóirat nélkül előfizetni az

Üzletáthelyezés.

JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17.
(Wesselényi-utca) Szörmek, bundák legolcsóbban beszerezhetők

Uj Keletre. A Föld előfizetési ára az Uj Kelet előfizetőinek havonta 10 lej.

Az Uj Kelet és A Föld együttes előfizetési ára tehát a következő:

Egy hóra	110 lej
Negyedévre	320 „
Félévre	610 „
Egész évre	1170 lej

Kérjük olvasóinkat, fogadják megértéssel és méltányolással fenti közlésünket.

UJ KELET
kiadóhivatala

— **Nincs pályázó az amerikai román követ tisztére.** Bukarestből jelentik: A Bibescu herceg visszárvánásával megüresedett amerikai követi állás nagy gondot ad a kormánynak. Az állást felajánlották Antoniadenak, a párisi román-magyar döntőbírósnak elnökének, majd Boeresonak, akik azonban nem akarják a kinevezést elfogadni.

— **Chalucok felszerelése.** Palesztina újjáépítésének egyik legfontosabb programja a chalucok képzés. Népünk legjobbjából, fiatal, erőteljes és önzetlenül lelkesekből kell összetoborozni a chalucok bátor kis csapatát, mert az országépítés pionírmunkáját ezeknek a fiataloknak kell elvégezniük. A kolozsvári Palesztina hivatal csak nemrégiben tette közzé nagyszabású chalucoképző programját, de ezt a programot megvalósítani csak a zsidóság széles részének hozzájárulásával lehet. A Palesztina hivatal nem kér nagy áldozatot: 12 földműves chalucot kell ellátni élelemmel, felszereléssel, hogy aztán a szükséges földművesmunkák elvégzése után Palesztina áldáshozó földjén értékesítsék tudásukat. A napokban meg fogják megatni Kolozsvár zsidó házait, hogy a chalucok felszereléséhez hozzájáruljanak. Reméljük, hogy a zsidó szív és áldozatkészség most is, mint annyi ízben, meg fogja tenni kötelességét.

— **A máramarosszigeti helyicsoport új tisztikara.** Máramarosszigeti tudósítónk jelenti: Január 10-én vasárnap délután tartotta meg a Zs. N. Sz. szigeti helyicsoportja tisztújító közgyűlést. Az a nagy érdeklődés, mely a közgyűlést megelőzte a legjobb bizonyítéka annak, hogy az Erec Jászai felépítéséért folyó hatalmas és nehéz munkák máramarosi exponensei a közeljövőben még tozottebb mértékben fogják kívenni részüket a szent munkában. A Szövetség hivatalos helyiségében megtartott közgyűlést délután félhárom órakor nyitotta meg dr. Sternberg Aladár, a helyi csoport közszereplőinek örvendő elnöke. Röviden beszámolt a csoport múlt évi munkájáról, hatalmas fejlődéséről és a máramarosi zsidóság palesztinai kivándorlásáról. B. szövege folyamán a nagyszabású hallgatóság gyakran adott kifejezést dr. Sternberg személye iránti bizalmának és megismerkedésének. Ezután dr. Fried Ábrahám emelkedett székére, ki az eredetleges munka érdekében a választás fontosságára hívta fel a résztvevők figyelmét. Megválasztották egy nyolctagú választási bizottságot s megajánlották a választás, melynek eredménye a következő: Diszelnökök: Friedmann Herman, Fuchs Ede. Elnök: Dr. Sternberg Aladár. Társelnök: Dr. Fried Ábrahám. Választmányi tagok: Farkas Saul, Szuk Mihály, Schöngut Imre, Szuk Márton, Jakóvits Adolf, Klein Rafael, Stern Fischel, Dervas Armin, Schwartz Simeo, Stein Lajos, Grünfeld J. kab., Rosenthal Lajos, Fried Derső, Perl Jenő, Furmann Armin, Rosenberg Lajos, Pollák Ferenc, Glanzmann Adolf, Roóz Salamon, Deutsch Antal és Katz Herman. Pótagok: Kabán Hermann, Kalós Derső, Simsovits Izrael és Elizkovits József. Ezenkívül tagjai a választmánynak a K. K. L., a K. H., a Pro Palesztina Liga, a Barisszia, az Aviva, a „Hasmona“ Önképzőkör és a „Sámson“ Sport egyesület delegáltjai. A választás után dr. Sternberg Aladár elnök köszönte meg az egész tisztikar nevében a bizalmat s igéri, úgy a maga mint a munkatársai nevében, hogy a jövőben még fokozottabb ambícióval fog igyekezni a leghatásosabb és önzetlen munkával a szent cél érdekében dolgozni. (K. D.)

— **Petrozsényi előfizetőinkhez.** Értésítjük lapunk petrozsényi előfizetőit, hogy lapunkat s hó 16-tól kezdve nem postán expedáljuk, hanem petrozsényi megbízottunk Dobos Péter nyugalmazott postás fogja naponta kézbesíteni.

— **Gurie Bessarábia püspöke lemondott állásáról a naptáregységesítés miatt.** Bukarestből jelentik: Jassi jelentés szerint a bessarábiai görögkeleti püspök Gurie, lemondott állásáról a naptáregységesítés miatt keltekezett nézeteltérések és egyenetlenségek miatt.

— **Egy veszedelmes tolvajbanda két tagja a rendőrség kezén.** A kolozsvári rendőrség büntügyi osztályának az utóbbi hetekben szokatlanul csendes napjai voltak. A betörők, tolvajok, zsebmetszők tisztes társadalma részint még babérain ülve pihen ki fáradalmait a különböző fogházak celláiban, részint pedig rendkívüli óvatossággal folytatva „mesterségét“, sikerül neki még egy ideig a rendőrség figyelmét kikerülnie. Hogy azonban nemsokára óvakodhat s hamarosan hurokra kerül, ez csak a kolozsvári rendőrség éberségét bizonyítja. Ma délelőtt a kolozsvári rendőrség detektívjei a baromvásártéren két gyanús külsejű alakot figyeltek meg, akik néhány apróbb holmit kínáltak megvételre a járőrelő embereknek. A detektívek szemmel tartották a két gyanús alakot, akik nem is sejtették a dolgot. Egy alkalmas pillanatban aztán igazolásra szólították fel őket a detektívek. A két gyanús alak megszeppenve, zavarodottan kotorászott a zsebeiben, de természetesen nem tudták magukat igazolni és a detektívek előállították őket a rendőrségnek. Itt kiderült, hogy Miklósi Gyula és Hidan Flórián rovtomultu csavargók. Bevallották, hogy egy négytagú tolvajtársaság tagjai és az utóbbi időben kizárólag betörésből élnek. A napokban Bocánczy László bankigazgató udvarából loptak el több holmit és Eisenstädterek Str. Berthelot 11. szám alatti lakásába is betörték. Azonkívül az apróbb tolvajlások egész sorozatát is beismerték eddig. Miklósi a tolvajtársaság másik két tagját is megnevezte Gris Joan és egy Pista nevű csavargó személyében. Ennek a kettőnek a kézrekerítésére is minden intézkedést megtett a rendőrség. A tolvajtársaság bűnlajstromát most állítják össze és a nyomozás befejezése után átadják őket az ügyészségnek.

— **Edison két új szabadalma.** Pontosan ezer találmányára kapott szabadalmat a világ legöregebb és legszorgalmasabb föltalálója, a nyolcvan éves Edison. Ezer és egynéhány munkása között mindig ő marad legkésőbbig az irodában és ő az, akit már kora reggel a munkaasztal mellett lehet találni. Edison ezévből fogja betölteni születése nyolcvanadik évfordulóját és ebben az évben még két szenzációs találmányára fog szabadalmat kérni. Az egyik találmánya, amin most is dolgozik, egy sugármotor. A nap sugarainak kihasználására van megkonstruálva és alapul azok a napmotorok szolgálnának, amelyek primitív formában évszázadok óta használatban vannak Egyiptomban. A nap energiái kiaknázása egész új bázist fog adni a közgazdasági életnek. Foglalkoztatja továbbá a probléma, mint lehetne fonográf-lemezeket házilag olcsón előállítani. De ennél mindenképpen érdekesebb az a nagyszabású találmánya, amit még a világháború előtt akart szabadalmaztatni. Öntött cementből házmodellt konstruált és kiszámította, hogy hat óra alatt tizenöt husz munkás segítségével össze lehet rakni egy családnak való emeletes házat. Edison gyártelepén már három ilyen házban laknak munkások. A nagy feltaláló ingyen engedné át ezt a szabadalmat valamelyik vállalkozónak, ha ez vállalná, hogy az egész világ munkásságának javára hasznosítaná ezt a szabadalmat.

— **Tiltakozás a papírárak felemelése ellen.** Bukarestből jelentik: Az „Universal“ mai számában élesen kikel a péterfalvi papírgyár ellen, amely felemelte az újságpapír árát kilogramonként 3 lej 25 banival, anélkül, hogy az iparügyminisztérium illetékes bizottsága az emeléshez hozzájárulását megadta volna.

— **Állandó rovat.** Bukarestből jelentik: Bazargionál hibás váltóállítás következtében két személyvonat összeütközött. Az egyik vonat mozdonyvezetője súlyosabb sérüléseket szenvedett. Beszállították a bazargioi kórházba. Az utasok közül többen könnyebb természetű zúzódásokat szenvedtek.

— **Ma nyílik meg a szellemi együttműködés nemzetközi intézete.** Párisból jelentik: Ma nyílik meg ünnepélyes keretek között a szellemi együttműködés nemzetközi intézete. Az intézetnek tagjai a Népszövetségben képviselt államok valamennyi kiváló tudósai és művészei lesznek.

— **Eljegyzés.** Pollák Jolánka Magyaró és Gersch Izidor ékszerész Szászrégen jegyesek.

— **A Palesztinahivatal közleményei:** 1. Táviratot kaptunk Constanzából, hogy a „Dacia“ hajó a 13-án Ciujról elindult transporttal együtt 15-én elindult Palesztina felé. 2. Az erdélyrészi központi Palesztinahivatal az iroda átszervezésével kapcsolatban felhívja mindazokat, akik már régebben kivándorlásra jelentkeztek és akiknek ügye bármily okból elmaradt nem lett, hogy utlevelük visszavételére előljből fenti hivatalnál nyolc napon belül jelentkezzenek, vagy pedig az utlevél visszaküldését pontos cím megadásával, levélben kérik, mert a Palesztinahivatalnak nincs módjában ezen utleveliket továbbra is megőrizni és azokért nyolc napon túl felelősséget nem vállal.

— **A bethleni Aviva-Barisszia műsoros estélye.** A legoptimistább várakozást is felülmúlta a bethleni zsidó ifjuság folyó hó 10-én rendezett műsoros estélye. A változatos és nívós műsorszámok a legelőkelőbb városi színpadon is megállhatták volna helyüket. A szereplőket Dávidsohn Jenő tanította be kiváló szakértelemmel. Román és magyar nyelven Irsai J. Hermann tartott igen szép beszédet. Brukner Szidi hozzáértéssel szavaltta el Cusbuc egyik legerősebb román költeményét. Nagy sikert aratott a „Tanchum“ című dalra Dávidsohn Jenő által komponált daltétele. A közönség kíváncsiságára kétszer hozták színpadra. A Tanchumban Dávidsohn Jenő és Sobé Albert művészi játékot produkáltak. Kisebb szerepeket jón voltak még: Barkovits Béla, Mendelsohn Miksa és Meiszer Vilmos. Dávidsohn Sári hatással szavalt Morris Rosenfeld verseiből. Fischer Márton ezuttal is bizonyítékát adta annak, hogy a kuplézás nagymestere. Fried Miksa az Uj Kelet kiküldöttje Gaskaly versekből olvasott fel. Dávidsohn Jenő szép iskolázott hangján a legszebb operaáriákból énekelte Brukner Frida művészi zongora kíséretével. Végül a „Sádehen“ című egyfelvonásos vígjáték került színpadra. Ebben a darabban Dávid Margit tűnt ki szép játékával. Nagy sikert aratott még: Dávidsohn Sári, Mendel Rezi, Herskovits Regina, Brümmer Samuel, Dávidsohn Jenő, Pollák Lipót, Barkovits Béla és Meiszer Vilmos. Fried Andor és Fischer Márton közferáltak az egész előadás alatt s a legjobb hangulatban tartották a közönséget. A rendezőség ezuttal is köszönetet mond a felülfizetőknél, valamint azoknak is, akik tevékenységükkel nyolcban hozzájárultak az estély sikeréhez.

— **Nagyszabású zsidó kultúrestély Nagyváradon.** E hó 24-én, vasárnap nagyszabású zsidó kultúrestély fog lezajlani Nagyváradon. Az estély teadélutánul lesz egybekötve s műsorán a komoly kulturális számokon kívül szellemes, szórakoztató előadások, konferáncsok, felolvasások fognak szerepelni. Nagyvárad intelligens zsidó közönsége természetesen a legnagyobb érdeklődéssel viseltetik az estély iránt, mely minden tekintetben fényes sikerének ígérkezik. Az estélyre az Uj Kelet munkatársai közül többen Nagyváradra utaznak. Az estély részletes programját később fogjuk közölni.

— **Nem váltottak be hamis ezerfrankosokat s Marmarosh-Blanknal.** A Temesvári Hirlap, Erdélyi Hirlap és Aradi Közlöny jan. 14-i számában az a hír jelent meg, hogy a Marmarosch-Bank kolozsvári fiókjánál 40 drb. hamis ezerfrankost váltottak volna be. Ez a hír teljesen téves és alaptalan. Nevezett bankintézetnél még soha egyetlenegy hamis frank bankjegy nem került beváltásra.

* **Brassóban hirdetőceket, előfizetéseket felvesz és reklamációkat elintéző az Uj Kelet brassói képviselője,** az Elekes Hirlapiroda Str. Portii 82.

HYPEROL

fertőtleníti, megvéd torokfájástól

SZÁJIZ TABLETTA

Kapható mindenütt.

Ócskából új ruhája lesz, ha Czinknél festet, tisztított.

KÖZGAZDASÁG

A megisméllődő nagy fizetésektelenségek súlyos helyzetet teremtettek a temesvári piacon

A „Sylos“ és testvérvállalatai hivatalosan is bejelentették inozolvenciájukat Emanuel ügyében remény van a megegyezésre

Timisoara Temesvár, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az Emanuel féle nagyarányú fizetésektelenség és az azt követő újabb három cég inozolvenciája rendkívül súlyos helyzetet teremtett a temesvári piacon. A pénzügyi zetek adósaiktól újabb biztosítékokat követelnek, új hiteket pedig csak a legnagyobb nehezségek árán lehet szerezni.

A harmincmillió lejjel csődbejutott Emanuel Emil gyarmatára nagykereskedő ügyében tegnap váratlanul fordulat állott be. A cég hitelezői értekezletet tartottak, amelyen a fizetésektelenség képviselője bankgarancia mellett 30, bankgarancia nélkül 40 százalékos egyezséget ajánlott fel, amelyet 3 hónap alatt kifizet. A bankhitelezők a megegyezést elfogadták. A megegyezésnek akadályá egyelőre az, hogy az árhitelvezők nincsenek megelégedve a felajánlott kvótával és ezért a státus felülvizsgálására egy 3 tagú bizottságot delegáltak. Buvári feljelentést eddig még egyik hitelező sem tett és jobb lehetőség hiányában remény van a kiegyezésre.

Az Emanuel-cég fizetésektelenségével kapcsolatos három cég kiegyezési tárgyalásai nem jártak eredménnyel, úgyhogy a „Sylos“ ke-

reskedelmi Rt. és testvérvállalatai a „Baltanella“ szeszgyár és a Kavaráni Mész és Aszfaltipar Rt. na hivatalosan is bejelentették fizetésektelenségüket a temesvári törvényszékben. Mindhárom vállalat elnöke Grünwald Márton, akit erdélyi és bánáti gazdasági körökben igen jól ismernek és pénzügyi körökben is tekintélynek örvendett.

A „Sylos“ kereskedelmi Rt.-ot Grünwald alapította 1924-ben. A cég tojás-, baromfi és húsexporttal, továbbá a termények adás-vételével foglalkozott. A „Baltanella“ szeszgyár rokonvállalat, amelynek egyik tulajdonosa ugyan csak Grünwald Márton, másik főrésztvényese Polacsek, temesvári kereskedő. A piacon általában kitűnő vállalatnak tartották. A „Sylos“ fizetésektelenségét az idézte elő, hogy az Emanuel-céggel kötött cukor- és máküzletei voltak és ezeknél 2,000,000 lejt vesztettek. Súlyos veszteségek érték egy svájci tojásszállítmánynál is. A Baltanella-szeszgyár tartozásai 32,000,000 lejre rúgnak, míg a „Sylos“ 8,000,000 lejjel tartozik. Mindkét fizetésektelenségénél a temesvári bankok is erősen vannak érdekelve. A harmadik fizetési zavarba jutott cég a Kavaráni Mész- és Aszfaltipar Rt. még 1917-ben alakult.

Előadás Románia gazdasági helyzetéről rádiófonon. Bukarestből jelentik: Popescu Normand Amerikának volt bukaresti kereskedelmi attaséja, tegnap előadást tartott Newyorkban Románia gazdasági helyzetéről. A propaganda-előadást, melyet Titulescu rendezett, rádiófonon az egész világon továbbították.

Leszállították a német bankkamatlábát. Berlinből jelentik: A német Nemzeti Bank a hivatalos bankkamatlábát 9 százalékról 8-ra, lombard hitelekét pedig 11-ről 10 százalékra szállította le. A kamatleszállításnak a németországi pénzügyi piacokon nincsen különösen érezhető hatása, mert a bankbetétek növekedése és a hiteligények csökkenése folytán a leszállítást már előre eszkomptálták.

CFR hírek. A CFR egy statisztikája szerint a vasútnak a következő összegre van szüksége, hogy programját realizálhassa: 8 milliárd lej a régi vasúti vonalak rendbehozására, 4 milliárd új vonalak építésére és 3 milliárd lej a gördülőanyagok reperálására. A tarifa-

emelés folytán, mely e hó 15-én lépett életbe, a vasut havi bevétele 85 millió lejre emelkedett. A CFR reorganizálására felajánlott külföldi kölcsön híre egyre komolyabb formát ölt. 50 millió dollár kölcsönről van szó, amely mintegy 10 milliárd lejnek felel meg. Pretorián és Costechu CFR vezérigazgatók, a kölcsön realizálására, a napokban külföldre utaznak.

A budapesti értéktőzsde árfolyamai. A legutóbbi tőzsdénapon az árfolyamok némileg megszilárdultak. Zárlati árfolyamok ezekben: Magyar Hitel 300, Osztrák Hitel 111.5, Délvasut 61, Államvasut 335, Kohó 252, Atlantika 90, Gaz-Danubius 190.5, Köszén 262.5, Nasic 1300, Szlavónia 54, Földhitelbank 210, Viktória-malom 356, Kereskedelmi Hitelbank 12.5, Pesti Magyar Kereskedelmi 843, Beocsini 950, Urikányi 1135, Láng 83, Lipták 27, Schlick 43, Brassói 378, Baróti —, Cukoripar 1375, Klotild 10, Temesi szesz 325, Hungaria műtrágya 88, Olasz Bank 15, Angol-Magyar 30, Leszámitoló 60, Magyar Cseh 17.25, Nova 244, Kronberger 3, Csáky 6, Izzó 725 ezer K.

Nagy erőfeszítéseket tesznek a lengyel pénzügyi helyzet szanalására

100 millió dolláros amerikai hiteltől tárgyal a lengyel kormány

(Varsó, január 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A lengyel zloti stabil helyzete a zürichi és egyéb külföldi pénzügyi piacokon aktuálissá tette a nagy árfolyamzuhanás által keletkezett belföldi pénzügyi és gazdasági helyzet szanalását. A kormány ennek érdekében számtalan olyan intézkedést tett, amelyeknek hatásuk már is jótékonyan érezhető.

A devizakereskedelem megszorítása lehetlenné tette a spekuláció megfékezését. A mezőgazdasági és ipari termékek árai lassu, biztos lemorzsolódással ugy alakultak ki, hogy a lengyel valuta jelenlegi, tényleges értékének és a kereslet kínálat szabta árának feleitet meg. Mindazonban, még mindig érezhető bizonyos feszültség különösen a pénzügyi árfolyamokban, ami aztán a bizonytalanság és tartózkodás tülyegét nyomja rá az egész lengyel gazdasági életre.

A helyzet teljes szanalása érdekében hivatalos kormányhírek rendkívül nagy erőfeszítést fejtenek ki és minden igyekezetük oda irányul, hogy a belső szanaláshoz szükséges külföldi kölcsönt megszerezzék. Szkrizinszky miniszterelnök különböző külföldi szaktekintélyeket hívott meg az országba, hogy kikérje tanácsukat a szanalás kérdésében.

A „Polnische Nachrichten“ jelentése szerint holnap Varsóba érkezik egy osztrák gazdasági bizottság, melynek vezetője, dr. Schüller ismert pénzügyi szaktekintély. Ezzel egyidejűleg Amerikából Londonba érkezett az amerikai Bankers Trust Company megbízottja, aki néhány napon belül ugyancsak Varsóba érkezik, hogy 100 millió dolláros hiteltől tárgyaljon a lengyel kormánnyal.

Egy közös részvénytársaságba tömörítik a halászati érdekeiket. Bukarestből jelentik: A Consiliul de Indrumare tegnap ülést tartott, melyen végleg elhatározták, hogy az ország különböző halászati egyesületeit egy nagy részvénytársaságba tömörítik, amelynek alaptőkéje 200 millió lej lesz. Új halászati koncessziókat nem adnak ki többé. A részvénytársaságban a jelenlegi halászati cékek és épületekkel rendelkező vállalatok 25 millió lej készpénzzel vesznek részt, a többi pénzt pedig az állam és az egyesületek adják össze. A részvénytársaságot rövidesen megalakítják.

A bányakitermelési engedélyek átírása. Bukarestből jelentik: A kereskedelmi és iparügyi minisztérium egyik legutóbbi rendelkezésével 1926 június 30-ig meghosszabbította a bányakitermelési engedélyek átírására vonatkozó kérvények beadási határidejét.

TŐZSDE

Január 16-án

A lejt Zúrichben 230.00, Párisban 11.80, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. A devizapiacra a kereslet ma is élénk volt. Az irányzat továbbra is szilárd, de a kínálat tartózkodó. Az árfolyamok a következők:

Bécs 31.60—31.65, Prága 6.65—6.70, Budapest 31.6—31.8, Páris 8.55—8.60, Zúrich 43.40—43.45, Newyork 223.00—224.00, London 1090.1092, Milánó 9.10—9.15.

Zúrich. Zárlat: Berlin 123.30, Amsterdam 208.15, Newyork 517.75, London 2515.60, Páris 1962.50, Milánó 2090.00, Prága 1532.50, Budapest 72.60, Belgrád 915.50, Bukarest 230.00 Varsó 72.60, Bécs 72.90.

Bukarest. Devizák: Páris 8.50, Berlin —, London 1092, Newyork 223.00, Milánó 9.05, Zúrich 43.25, Bécs 31.50, Prága 6.80, Budapest —

Bukarest. Valuták: Napoleon 825, német márka 52.00, leva 1.56, török lira 113, font sterling 1072, francia frank 8.58, svájci frank 42.00, olasz lira 9.10, drachma 2.80, dinár 890, dollár 225.00, lengyel forint 27.50, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31.00, cseh korona 6.55, belga frank 10.00, holland forint —.

BROADCASTING
RADIO-KÉSZÜLÉKEKEN

HALLGAT AZ EGÉSZ VILÁG!

London, Paris, Wien, Praga, CERNAUTI, IASI, ORADEA, ARAD, CLUJ, CHISINAU, GALATI, TIMISOARA, CRAIOVA, BUCURESTI, Roma

Romániában is az első helyen vezet

CLUJ: STR. N. JORGA 3 SZ.
BUCURESTI: RADIONEL BLD. BRATIANU 26 CERNAUTI: AGRECO STR. MICKIEWICZ 2

Hétfő
C
Hansi
L
Gazdag
M
Előadás
Ervin,
csinál.

szal
ki már
szonnan
fehérnek

SZI

Vasárnap

A jövő
so t híre
O. erettbe
nagyobb
sorát, me
tót kell
kán igaz
és melodi
zett. Nem
tesnek leg
repeit, me
sikerrel n
temutatój

Vasárnap
Iren
ára

Vasárnap
(2-3
kal.

Vasárnap
Titi
Nap

Hétfő: M
Ilive
Soró

Kedd: Uj
Sam
mode
Lili
Ren
mier

Szerda: O
Lász
hely

Csütörtök
elész
Ihás
zatsz

Péntek: E
Napi

Szombaton
vel.

Szombaton
64 E

Szombaton
műso
rodia
zör,
gánsz
Soroz

Vasárnap
csony
ral, I
Soroz

Vasárnap
Keres
Mikló
magá
helyé

Vasárnap
gyel
ral, I
letszű

et tesznek
helyzet

hitelről tárgyal a
ny
elet tudósítójától)
te a zürichi és
aktualissá tette a
lekezesett belföldi
zet szanálását. A
számtalan olyan
hatásuk már is

szoritása lehet
kezesét. A mező-
árai lassu, biztos
ki, hogy a le-
s értékek és a
felelnek meg-
rezhető bizonyos
ei cirkulációban,
tarlózkodás te-
egyel gazdasági

érdekében hiva-
nagy erőfezi-
yekzetük oda-
áshoz szükséges
ék. Skrizinszky
öldi szaktekinre-
a, hogy kibérje
en.

jelentése szeg-
gy osztrák gaz-
tője, dr. Schüller
Ezzel egyidejű-
zett az amerikai
bizottja, aki ne-
Varsóba érkezik,
ról tárgyaljon a

ársaságba tö-
segeket. Buda-
de Indrumare
égleg elhatároz-
halászati egye-
ságra tömörítik,
6 lej lesz. Uj
ak ki többé. A
halászati cikke-
latok 25 millió
a többi pénz
k adják össze,
megalakítják.

gedéyek alá-
kereskedelmi és
záróbbi rendszé-
hosszabbította a
tírására vonat-
bejt.

ban 11 80, Buda-

a kereslet ma
abba is szilárd,
rfolyamok a kö-

65-670, Buda-
Zürich 43 40-
0, London 1000

330, Amsterdam
n 2515-60, Páris
a 1532-50, Buda-
Bukarest 230-00

ia 8-50, Berlin
223-00, Milánó
50, Prága 6-80.

eon 825, német
t lira 113, font
58, svájci frank
na 2 80, dinár
t 27-50, osztrák
-00, cseh korona
forint —.—.

CENTRAL BAR

Igazgató: Meister Sándor.
Ma este fényes új műsor!
Hansi Merki primaballerina. — Kanner komikus.
Lilly and Ernest akrobatikus táncduett.
Nádassy Ernő konferenciér.
Gazdag Ilus, Köszeghy Luin. Gerenday Ella, Virágh
Maresa, Várady Juci, Andrassy Lilli, stb.
Előadás kezdete 10 órakor. — Belépődíj nincs.
Előadás után a „Kis Barban” Westerné, Péter
Ervin, Badu Pepi és Papir Gyurka hangulatot
csinál. Kuplák, ének, tánc, zene, Jazz-Band.

Fehéreműgyrban gyakorlott
szabászi vagy szabásznőt
ki már gyárban ilyen minőségben működött,
szívesen felvesszük. „VENUS” férfi és női
fehérneműüzem, Oradea, Str. Alexandrie (volt
T-leki u.) 9.

SZÍNHÁZ - MŰVESZET

OPERA ROMÁNA.
Programul săptăminal.
Vasárnap: A nagy est.

MAGYAR SZÍNHÁZ
A színházi iroda közleményei
A jövő hét műsora. Gazdag és változatos mű-
sor t hirtel a Magyar Színház jövő heti műsora.
Operettbemutató, kabaréelőadás, az idei szezon leg-
nagyobb operettműveit teszik ki az egész hét mű-
sorát melyből első sorban is sz új operett-bemuta-
tót kell hiemelnünk, a Hármascskán. A Hármacs-
kán igazi telivér francia operett, ötletes, humoros
és melodiákban gazdag kedves muzikával fűszere-
zett. Neményi, Baróti, Ihász és az operett-együt-
tesnek legjobbjai játszik a Hármascskán vezetőszere-
peit, melyet Budapestben a Vig-zínház adott nagy
sikerrel néhány hónappal ezelőtt. A Hármascskán
témátója csütörtökön este lesz.

Magyar Színház heti műsora
Vasárnap d. u. fél 3 kor: Tangskirálynő (Langyel
Iréna, Ihász és Lászlóval. Leszállított hely-
árak. Sorozat 201)
Vasárnap d. u. 6-kor: A szerelmes próbababa.
(2-adszor. Poor Lilivel. Leszállított helyárak-
kal. Sorozat 202)
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Mikádó vagy
Titipu városa (Karácsonyi Ili és Neményivel.
Napibérlet 61 sz. A. Sorozat 203)
Hétfő: Mikádó vagy Titipu városa (Karácsonyi
Ili, Neményivel. Napibérlet 62 sz. B.
Sorozat 204)
Kedd: Uj kabaré. A hipnotizör. (Ujdonság, először.)
Samu (Ujdonság, először). Uj magánszámok,
modern táncok (Langyel Irénnel, Neményi
Lilivel, László Andorral, Ihász Aladárral.
Rendes helyárakkal. Kezdeté 8 órakor. Pre-
mierbérlet 30 sz Sorozat 205)
Szerda: Orlow (Pintér Bóskével, Neményi Lilivel,
László Andorral, Ihász Aladárral. Rendes
helyárakkal Bérletszűnet. Sorozat 206)
Csütörtök: Hármascskán. (Francia operettujdonság,
először, Neményi Lilivel, Baróti Erzsivel,
Ihász Aladárral. Premierbérlet 31 sz. Sorozat
szám 207)
Péntek: Hármascskán (Operettujdonság, másodszor.
Napibérlet 63 A. Sorozat 208)
Szombaton délután 4 órakor: Dolly (Neményi Lili-
vel. Mérsékelt helyárakkal. Sorozat 209)
Szombaton este 8 órakor: Hármascskán (Napibérlet
64 B. Sorozat 210)
Szombaton este 11 órakor: Kabaréelőadások uj
műsorrall: Keresem a papámat (A Dolly pa-
rodíja. Dolly: Miklóssy Margit). A hipnoti-
zör, végkimerülésig, bandázs nélkül. Uj ma-
gánszámok, modern táncok. (Rendes helyárak.
Sorozat 211)
Vasárnap délután fél 3-kor: A nagy nő. (Kará-
csenyi Ili, Neményi Lilivel, László Andor-
ral, Ihász Aladárral. Leszállított helyárakkal.
Sorozat 212)
Vasárnap délután fél 6-kor: Kabaréelőadások:
Keresem a papámat (Dolly paródia. Dolly:
Miklóssy Margit). A hipnotizör. Samu. Uj
magánszámok, modern táncok. (Leszállított
helyárak. Sorozat 213)
Vasárnap este háromnegyed 9 kor: Orlow. (Len-
gyel Irénnel, Neményi Lilivel, László Andor-
ral, Ihász Aladárral Rendes helyárak. Bér-
letszűnet. Sorozat 214)

GYAPJUIPAR R. T. TIMIŞOARA

Gyapjamosóda, gyapjufésűde, kamgarn, vigogne-szövöde, takácsmühelyek,
mügyapjagyár, apretura, festöde.

Költött és szövöttáru gyár
Körülbelül 2000 munkást foglalkoztat. Saját konfekció és juhtenyésztő

Szeszfőző,

ki folyton működő szeszgyárban dolgozott, fino
mitásban tökéletes — alkalmazást nyerhet Aján-
latokat igények megjelölésével, bizonyítványok
másolataival kérjük **Fructura Rt., Carai-Mare.**

butort, zongorát

Márosvásárhelyre
SZÉKELY és RÉTI
SZÉKELYI BUTORTYÁR RÉSZV. TÁRS. butortermék,
szatások igények megjelölésével legelőcsöbbsen illi szerkesztik be

Hölgyeim!

Tuhalmozott raktár
miatt **rendkívül**
alárusítás!
Daftin kalapok ..... 150 lej
File divatformák ..... 175 lej
Bárony modellek ..... 250 lej
IDEAL kalapüzlet
Oluj, Oalea Regale Ferdinand 8.

Kérje mindenütt
Pierre
borotva-pengét.
A legjobb fémkeverék, a legtükéletesebb gyárt-
mány. Garantált minőség.
1800

Gladys
cipőkrémmel drágább van,
de jobb nines.

UJ KELET
KÖNYVOSZTÁLYA
Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Könyvujdonságok

Bernstein: Baccarat	20
Brousson: Anatole France papucsban ..	200
Bettauer: A kifosztott	180
Dr. Bálint Rezső: Diatetikai vezérfonal	80
Ady: Igy is történhetik	140
— Sápadt emberek	160
Barbousse: Örök láncok	264
Beke Mano: A determinánsok	400
Balzac: Pajzán históriák	242
Courvod: Kazán a farkaskutya	99
Dumas: Eva	176
— A királyné lovagja	198
— A régens leánya	198
Claude Farrere: A kis szövetségeselek...	120
Szabó Imre: A házmasterlány	40
— (Amatör) ..	120
Gobinet: A renaissance	220
Hugo Victor: Bug Jargal	154
Jerome K. Jerome: Minden ut a kálvá- riára vezet	150
Kodolányi: Börtön	90
Jack London: Játék az élettel	110
Lambrecht: A gondolat uttörője II. (Ein- stein, France, Forel stb.)	198
Mares: Szenvedély, amely öl	180
Mereskovszkij: Vele vagy ellene	176
— Első Sándor	154
— Téli szivárvány	154
Maria Antouiette magánélete	100
Móricz Zsigmond: A fáklya	320
Révész: A nap nem tüzgolyó	40
H. G. Wells: Tono-Bungay	200
Tagore: Gera	190
Wassermann Faber	150
Werner: O tár előtt	135
— Ez is olyan	45

En csak
Lapsa
S.A.R.
Csokoládé
és Bonbon eszenci

Gebr. Jänecke & Fr. Schneemann
Druckfarben-Fabriken, Hannover
világhírű cég
nyomdafestékei
olcsó árban kaphatók
Vezérképviselő Erdély és Bánát területére
FRATERNITAS
Cluj, Strada Baron L. Pop 10

